

MASARYKOVA UNIVERZITA

Ze0045 Regionální geografie Asie a Afriky

Geografie konfliktů

Obsah dnešní přednášky

- Teoretické základy konfliktů
- Hlavní ohniska napětí v Asii a Africe
- Vývoj konfliktů
- Migrační vlny vyvolané konflikty

Co je to konflikt? I

- ☒ Existují 3 druhy mezilidských interakcí:
  - ☒ **Spolupráce** – společně se dosahuje určitý předem daný cíl, nebo prosazují společné zájmy.
  - ☒ **Soutěž** – aktéři se snaží dosáhnout téhož cíle na úkor ostatních, ale v rámci pravidel platných pro všechny, jejichž dodržování stojí nad zájmy aktérů (dodržení pravidel je důležitější než dosažení cíle).
  - ☒ **Konflikt** – aktéři se snaží dosáhnout téhož cíle na úkor ostatních, jejich pozornost je ale upřena přednostně na konkurenty, nikoliv na dosažení cíle jako při soutěži.

Co je to konflikt? II

- ❏ Sociální situace, kdy v tomtéž okamžiku minimálně dva aktéři usilují o získání téhož statku/hodnoty, přičemž tohoto statku/hodnoty není dostatek, aby uspokojil poptávku všech aktérů.
- ❏ Konflikt má 4 základní aspekty: Při konfliktu **aktéři jednájí**, aby prosadili své **zájmy** a hodnoty, které jsou **neslučitelné**.
- ❏ Spory a konflikty jsou přítomny ve všech společnostech a ve všech mezilidských vztazích.

Co je to konflikt? III

- ☒ Pozor! Ne všechny konflikty obsahují prvky ozbrojeného násilí – viz např. propaganda, demonstrace, sankce, soudní spor.
- ☒ Konflikty mohou být i produktivní a kreativní – mnohé západní společnosti jsou postaveny na myšlence soutěže jako „hybatele pokroku“.
- ☒ Jsou však být velice nákladné a mohou také mít drastické následky (např. ztráty na lidských životech).

Soutěž x konflikt

- ☒ Hranice je nevýrazná, soutěž přerůstá v konflikt zejména tehdy, když:
  - ☒ jedna ze stran zhodnotí pravidla jako příliš omezující,
  - ☒ šance na vítězství v soutěži jsou velmi nevyrovnané,
  - ☒ pokud některá strana v rámci pravidel vůbec nemůže dosáhnout vítězství,
  - ☒ pokud zmizí autorita dbající na dodržování pravidel (např. ve zhroutených státech, po revolucích nebo převratech – Irák, Albánie ...).

Typologie konfliktů I

➤ **Násilné/ozbrojené konflikty:**

- Alespoň jeden z aktérů použije ozbrojené násilí.
- Těší se větší pozornosti veřejnosti a také výraznějším snahám je řešit (např. formou diplomacie).

➤ **Nenásilné:**

- Konflikt probíhá za použití hospodářských, politických nebo ekonomických prostředků.
- Může jít i o první fáze eskalace konfliktu, který následně přeroste v ozbrojený.
- Jsou sledovány méně, hlavně se studuje nebezpečí jejich další eskalace.
- Přesto mohou mít závažné hospodářské nebo politické důsledky.

Typologie konfliktů II

☒ **Konflikty nízké intenzity:**

☒ ***Malý ozbrojený konflikt***

- ☒ více než 25 lidí za rok zemře v boji, v průběhu celého konfliktu ale do 1000 lidí.

☒ ***Střední ozbrojený konflikt***

- ☒ za rok zemře 25–1000 lidí, v celém konfliktu více než 1000.

☒ **Konflikty vysoké intenzity:**

☒ ***Válka***

- ☒ nejméně 1000 obětí za rok.

Typologie konfliktů III

- ☒ Z pohledu geografie se můžete na konflikty dívat:
  - ☒ **Lokální války** (uvnitř státu, nebo mezi 2 státy) – např. irácko-iránská válka, válka v Jižní Osetii
  - ☒ **Regionální války** (více států jednoho regionu) – např. izraelsko-arabská válka, válka v Kongu.
  - ☒ **Globální válka** (větší množství zemí z různých regionů a kontinentů) – např. obě světové války.

Typologie konfliktů IV

☒ Hledisko času:

- ☒ **Krátké války** – rozhodne je zpravidla jedna bitva, trvají do 1 roku. Obvykle má jeden soupeř výraznou převahu. Např. první válka v Zálivu (1990–1991), válka v Jižní Osetii, šestidenní válka v Izraeli (1967), dobytí Francie (1940).

- ☒ **Dlouhé „vleklé“ války** – řada bitev, trvají přes 1 rok, někdy i celá desetiletí. Obvykle jsou síly přibližně vyrovnané. Např. irácko-iránská válka, indicko-pákistánský konflikt, v minulosti „stoletá“, třicetiletá, sedmiletá válka, války s Osmanskou říší.

Další možná typologie I

- Hledisko intenzity:
  - **Omezené války** – pro dosažení omezených politických cílů – např. kvůli připojení určitého území (Ukrajinsko-ruský konflikt, Abcházie, Osetie atd.). Nejsou mobilizovány všechny zdroje.
  - Omezené války často končí nerozhodně nebo kompromisem, totální války zpravidla není možné ukončit dohodou, ale jen porážkou jedné ze stran.
    - **Totální války** – dosažení absolutního cíle, mobilizují se veškeré zdroje státu. Přímé dopady na civilisty – např. světové války, americká občanská válka, v některých aspektech válka v Bosně.
  - Totálním cílem je obecně zničení protivníka, např. bezpodmínečná kapitulace (velmi vzácný jev!!!), okupace celého státu, svržení vlády.

Další možná typologie II

☒ Hledisko taktiky:

- ☒ **Pravidelná válka** – válka je formálně vyhlášena subjektem mezinárodního práva, bojuje armáda, civilisté stojí mimo dění, dodržují se zvyklosti vedení boje a zacházení se zajatci podle mezinárodního práva.

- ☒ **Nepravidelná válka** – válka není formálně vyhlášena, nebo někteří aktéři nejsou státy, bojují i nepravidelné ozbrojené formace, často zapojeni do bojů civilisté, dodržování zvyklostí vedení boje a zacházení se zajatci je problematické (Kdo je příslušník bojující strany a kdo civilista?). Použití specifických metod boje – vyhýbání se přímému boji, překvapivé útoky ze zálohy, útoky na pečlivě vybírané cíle (infrastruktura, významní činitelé).

Co na to mezinárodní právo? I

- ☒ Mezinárodní právo (Ženevská konvence) rozlišuje 4 kategorie ozbrojených konfliktů na základě toho, jaký charakter mají jejich aktéři:
  - ☒ **Mezistátní konflikty (A)** (*international conflicts*) – vyhlášená válka nebo ozbrojený konflikt mezi 2 nebo více státy, do této kategorie spadá také okupace (i v případech, kdy se nesetká s odporem).
  - ☒ **Národně osvobozenecká hnutí (B)** (*Struggles for national self-determination*) – boj proti okupaci, boj národů proti koloniálním a rasistickým režimům za sebeurčení.
  - ☒ **Vnitrostátní konflikty (C)** (*Intrastate conflicts*) – ozbrojený konflikt mezi armádou státu a jinými organizovanými ozbrojenými skupinami majícími velení a kontrolujícími část území, jež umožňuje provádět trvalé a koordinované vojenské operace a aplikovat ženevské konvence; nepatří sem izolované násilné činy, vnitřní nepokoje ap.
  - ☒ **Ostatní ozbrojené konflikty (D)** – jde o konflikty vnitrostátní, kde ale bojující strany nesplňují předchozí definici.

Co na to mezinárodní právo? II

- ❏ První 2 kategorie mají velmi přísná pravidla vedení boje, kterými se musí řídit a existují jasně definované kontrolní mechanismy.
- ❏ Možnosti mezinárodní kontroly vnitrostátních konfliktů jsou menší.
- ❏ Zvláštní charakter tvoří 5. kategorie – **Internacionalizované vnitrostátní konflikty** (*Intrastate internationalized conflicts*) – jde o primárně vnitrostátní konflikt (aktéři jsou uvnitř jednoho státu), mezinárodní společenství ale působí jako prostředník nebo garant.

Cíle konfliktů

- Obecně lze sledovat následující typy cílů (z pohledu hledání příčin):
  - **Války pro zisk** (suroviny, území, strategická výhoda, dopravní koridor).
  - **Války ze strachu** (většina států se cítí subjektivně ohrožena – proto vznikají „preventivní války“, cílem je odstranit skutečné nebo domnělé ohrožení ze strany protivníka).
  - **Války ze zásady** (cílem je šíření ideologie – např. křesťácké výpravy, islámský fundamentalismus).

Kde hledat příčiny?

➤ Na mezinárodní úrovni?

- Změny na úrovni mezinárodních dohod, růst obchodu se zbraněmi, drogami..., ekonomická, politická, či environmentální destabilizace.

➤ Na úrovni státní?

- Kolaps, změna režimu, kolonialismus, přírodní zdroje, ekonomika, nerovnoměrný rozvoj (zaměstnanost) atd.

➤ U jednotlivců?

- Povaha, psychologické pohnutky, snaha o max. zisku, užitku, nízká úroveň komunikace atd.

Řešení konfliktů – teorie

- ❑ **Únik** – jedna ze stran se dobrovolně separuje od druhé, styky jsou přerušeny.
- ❑ **Ústupek** – jedna ze stran změní své cíle, by udržela dobré vztahy s protivníkem.
- ❑ **Útok** – dosažení cíle je důležitější, než narušení/zničení vztahů s protivníkem.
- ❑ **Kompromis** – obě strany částečně sleví ze svých cílů, aby obě mohly být částečně uspokojeny (chápáno jako „nejspravedlivější“ – v praxi ale může vést k tomu, že jsou obě strany ukřivděny).
- ❑ **Dohoda** – hledá se řešení, které obě strany považují za výhodné (na rozdíl od „čistého“ kompromisu nezanechává pocit křivdy, je východiskem k možným dobrým vztahům obou stran).

Řešení konfliktů – praxe

- Strany se dohodnou.
- Silnější strana vyhraje.
- Zásahem třetí strany je stranám vnuceno řešení.
- Zmizí předmět sporu (např. zdroj surovin) nebo aktéři zjistí, že jeho rozdělení je efektivnější, než vedení sporu.
- U konfliktů s více příčinami dojde k výměně „kus za kus“ (jeden protivník získá A, druhý získá B).
- Změní se priority zájmu některého z aktérů (např. po výměně politických elit), podstata sporu přestane být aktuální.

Kdo má řešit konflikty?

- Výzkumem konfliktů se zabývá řada organizací, prostředky na jejich řešení má jen několik aktérů:
  - aktéři konfliktu,
  - některé mezinárodní organizace (OSN, NATO, EU?),
  - sousední země, regionální mocnosti,
  - velmoci (USA, Rusko, Čína ...).

Jaké byly vývojové trendy?

- Sledování vývoje především po 2. sv. válce.
- Hledání příčin a vyvozování závěrů.
- Regionalizace podle hlavních ohnisek.
- Dopady především na civilní obyvatelstvo.

Ozbrojené konflikty

☞ Úkol č. 1:

Vyznačte do obrysové mapy Asie a Afriky 3 místa největších konfliktů po roce 2000, které podle Vás nejvíce ovlivnily světové mínění veřejnosti.

Ozbrojené konflikty ve světě I

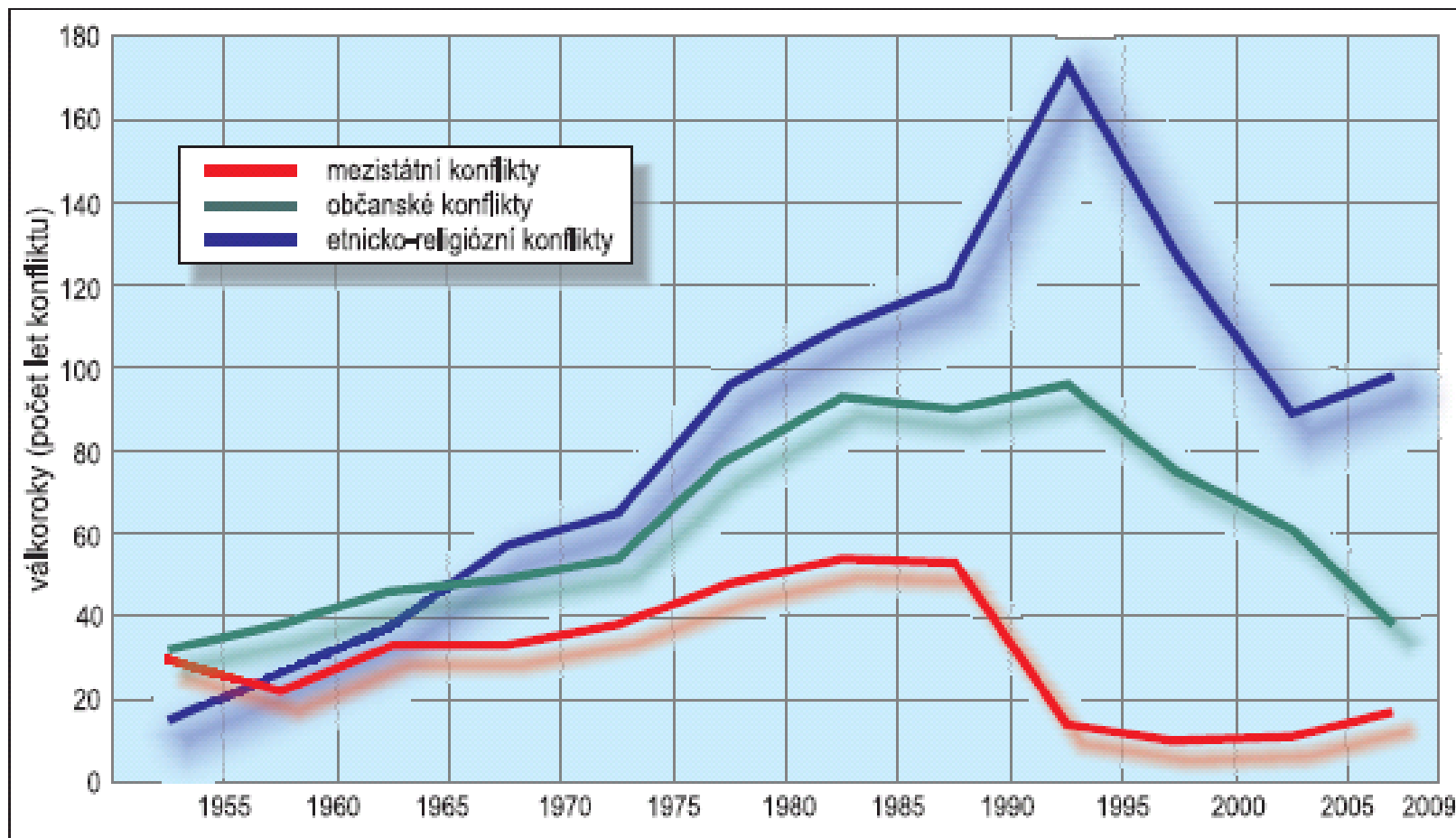
Vnitrostátní a mezistátní ozbrojené konflikty – studená válka a období 1989–2009

	1946–1988	%	1989–2009	%
celkem	110	100	131	100
vnitrostátní	68	61,8	99	75,6
mezistátní	33	30	12	9,2
internacionalizované	9	8,2	20	15,3

Zdroj: PRIO/UCDP; Harbom, Wallensteen 2010

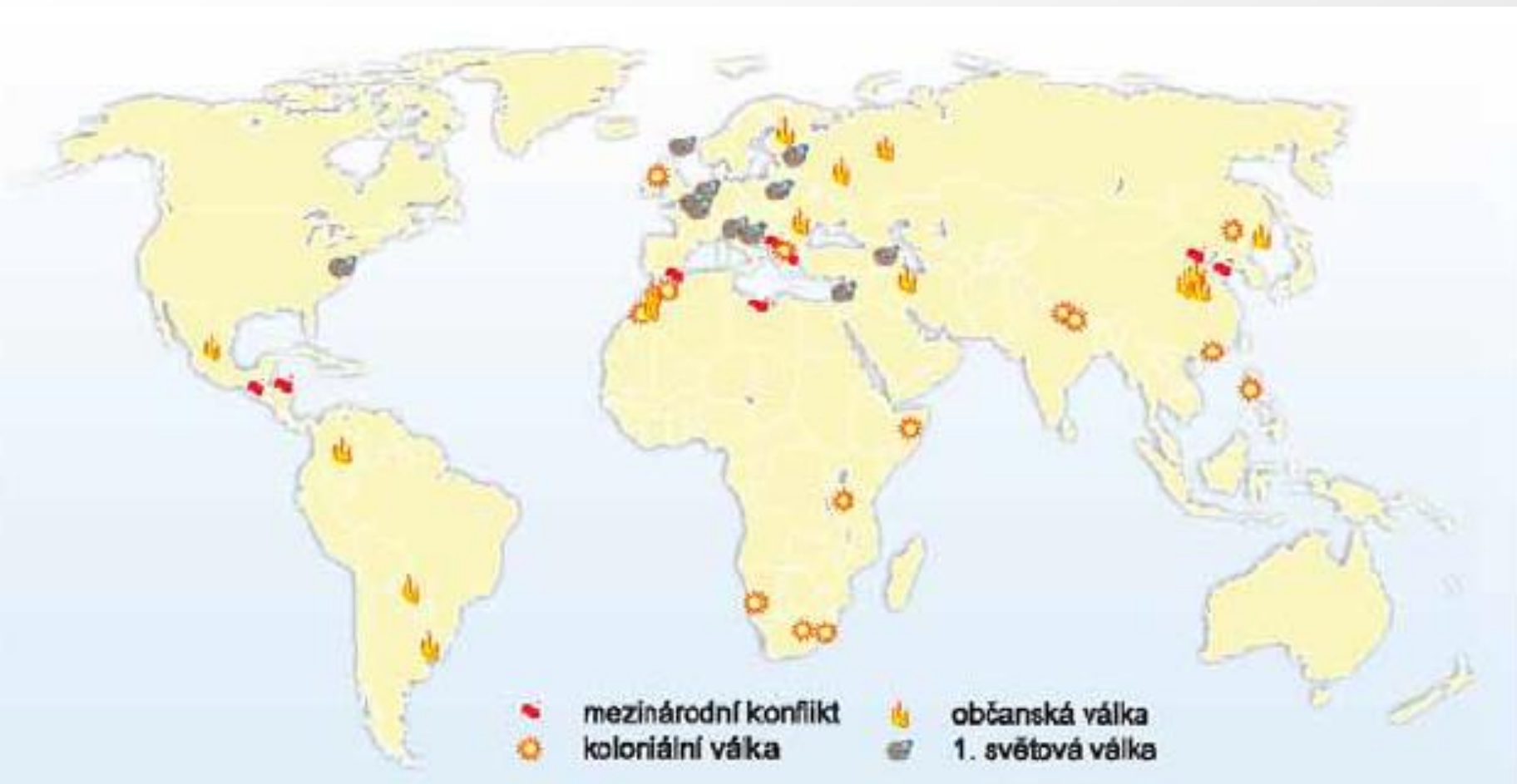
Ozbrojené konflikty ve světě II

Vývoj počtu ozbrojených konfliktů podle typů

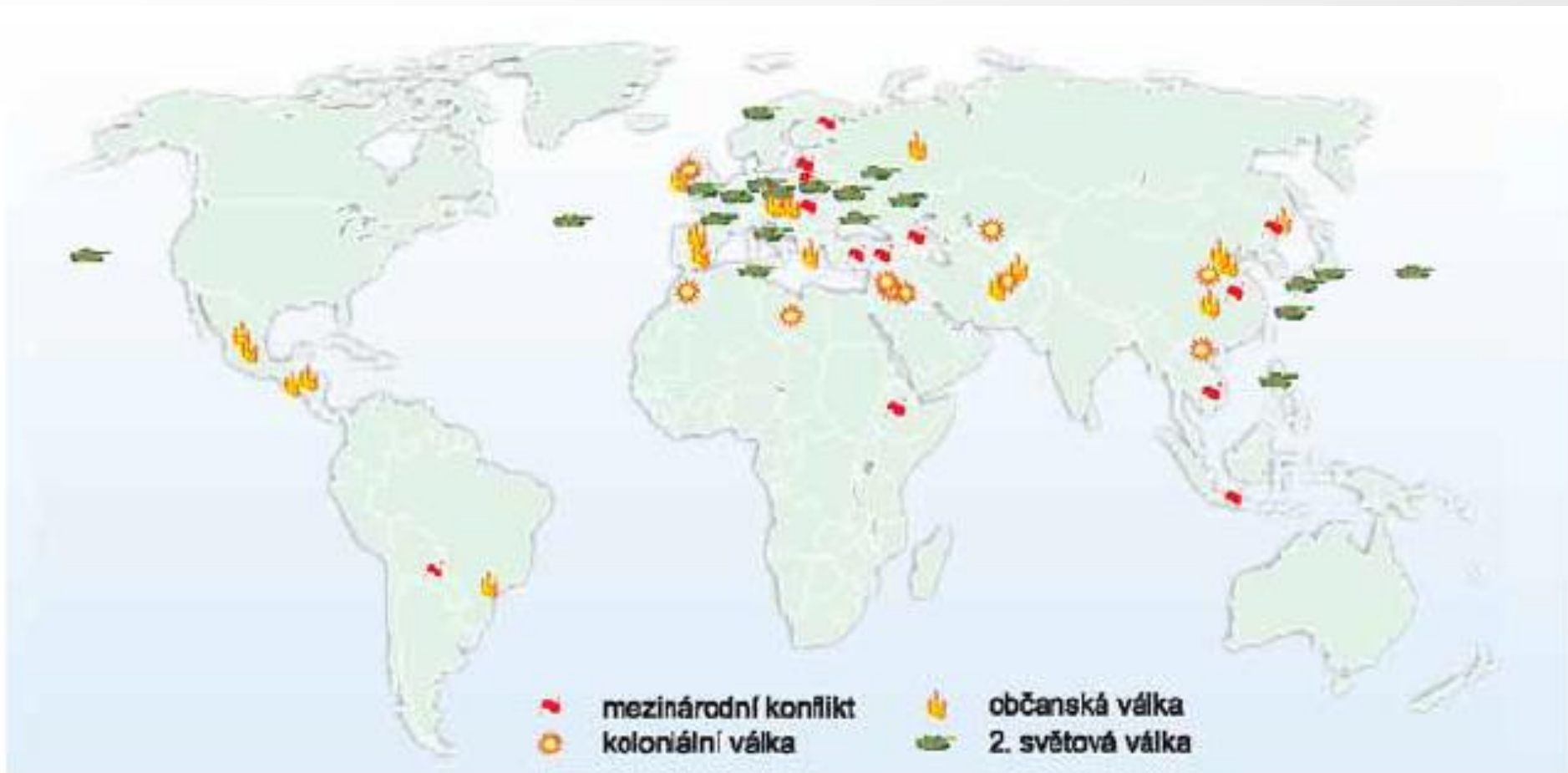

Zdroj: Major Episodes of Armed Conflict and Political Violence 1946–2009

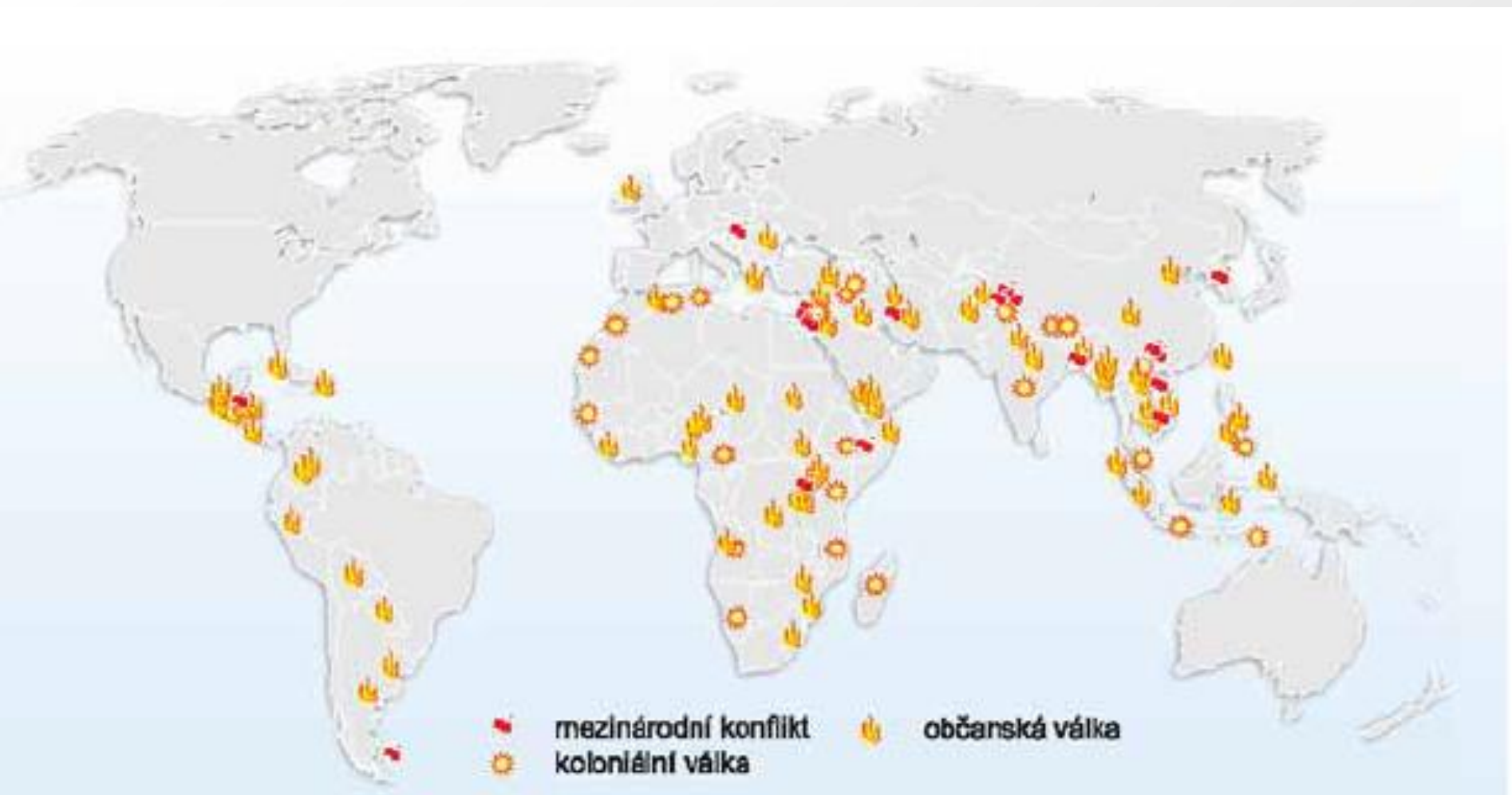
Historie konfliktů 1900–1918

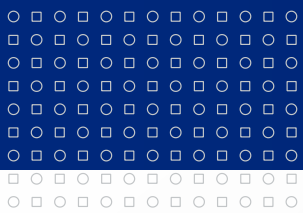

Historie konfliktů 1919–1945

Historie konfliktů 1946–1989

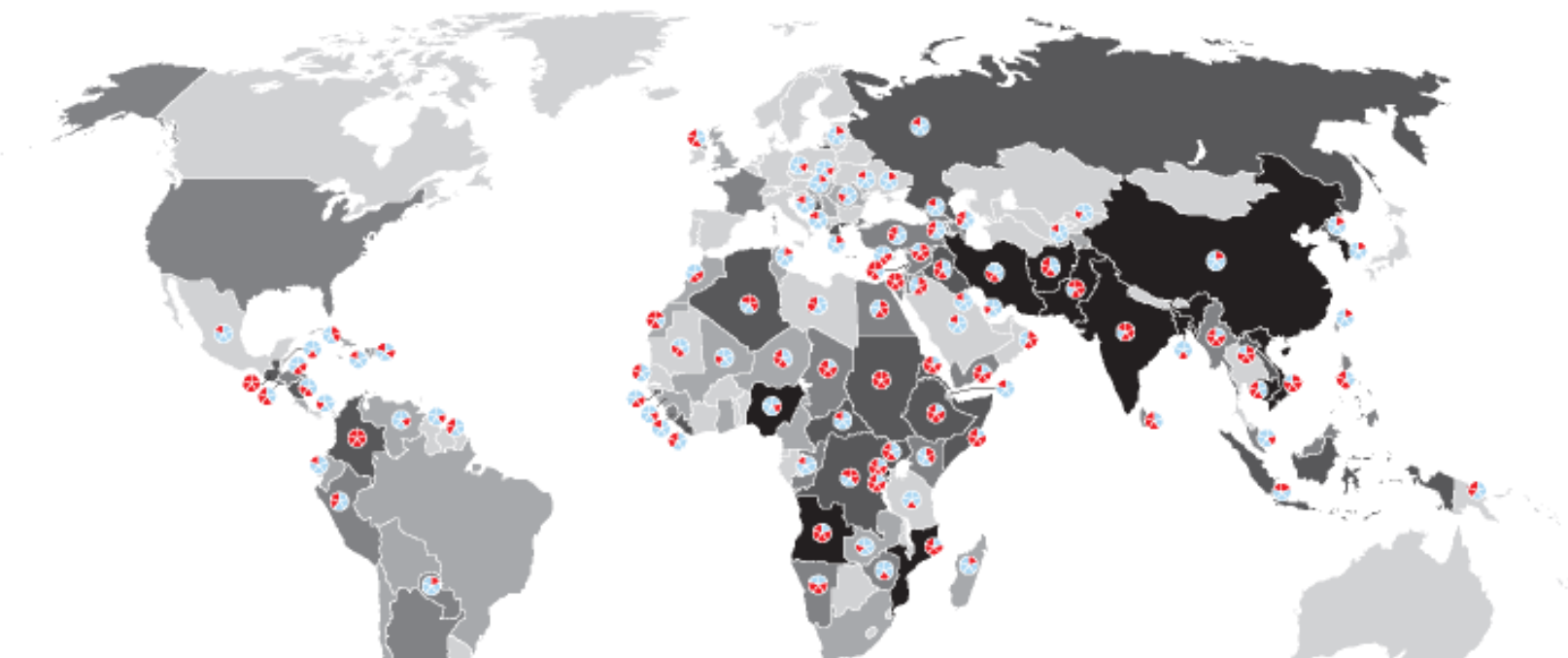

Konflikty po roce 1990

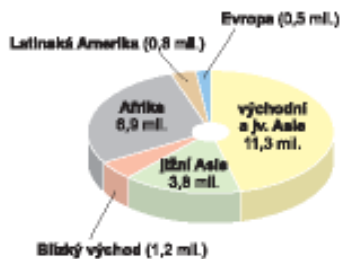

Oběti konfliktů po roce 1945

REGIONÁLNÍ STRUKTURA POČTU LIDSKÝCH OBĚTÍ KONFLIKTŮ A REPRESÍ PROTI OBYVATELSTVU

POČET LIDSKÝCH OBĚTÍ KONFLIKTŮ A REPRESÍ PROTI OBYVATELSTVU (v tis.)

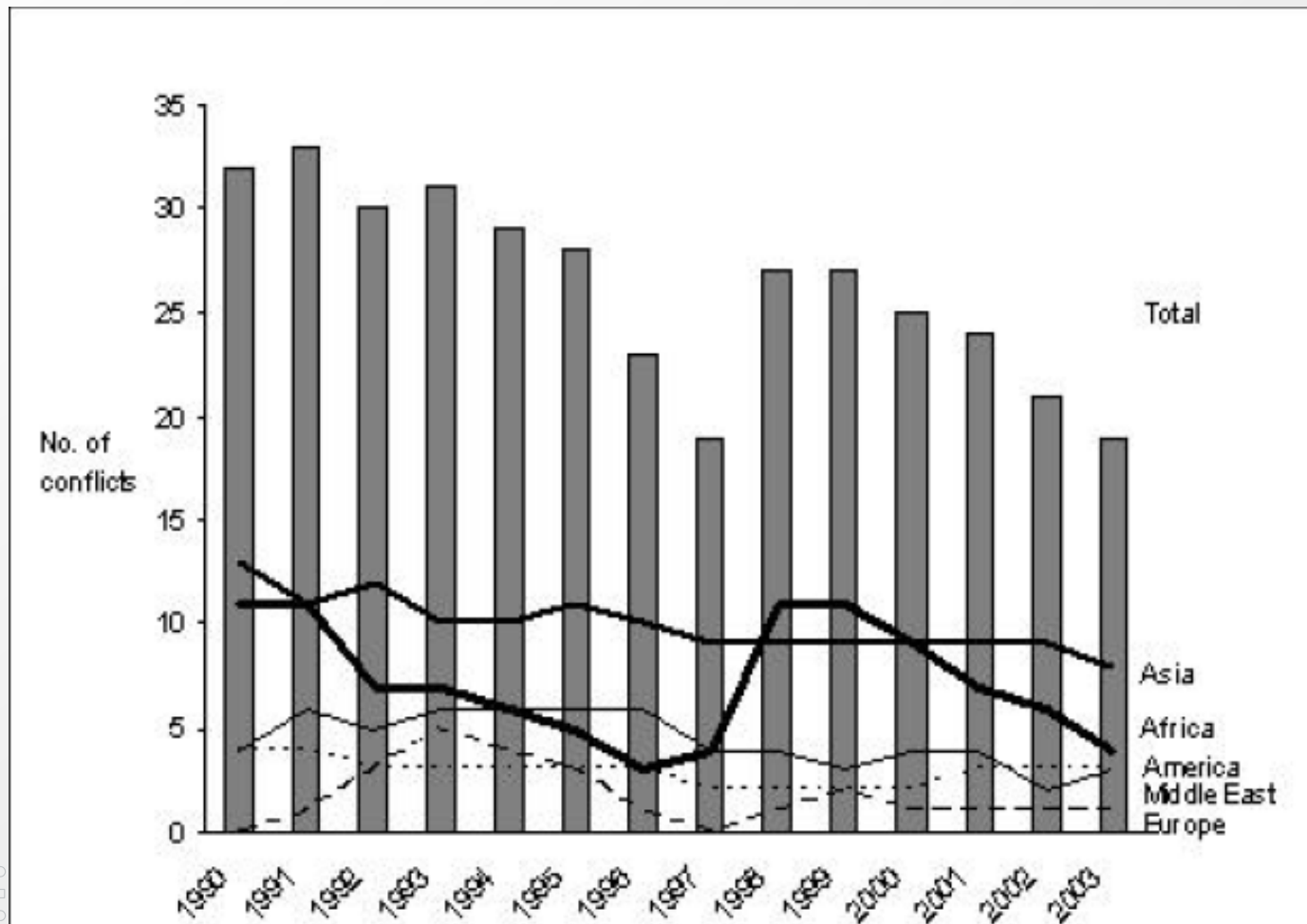

OZBROJENÉ KONFLIKTY

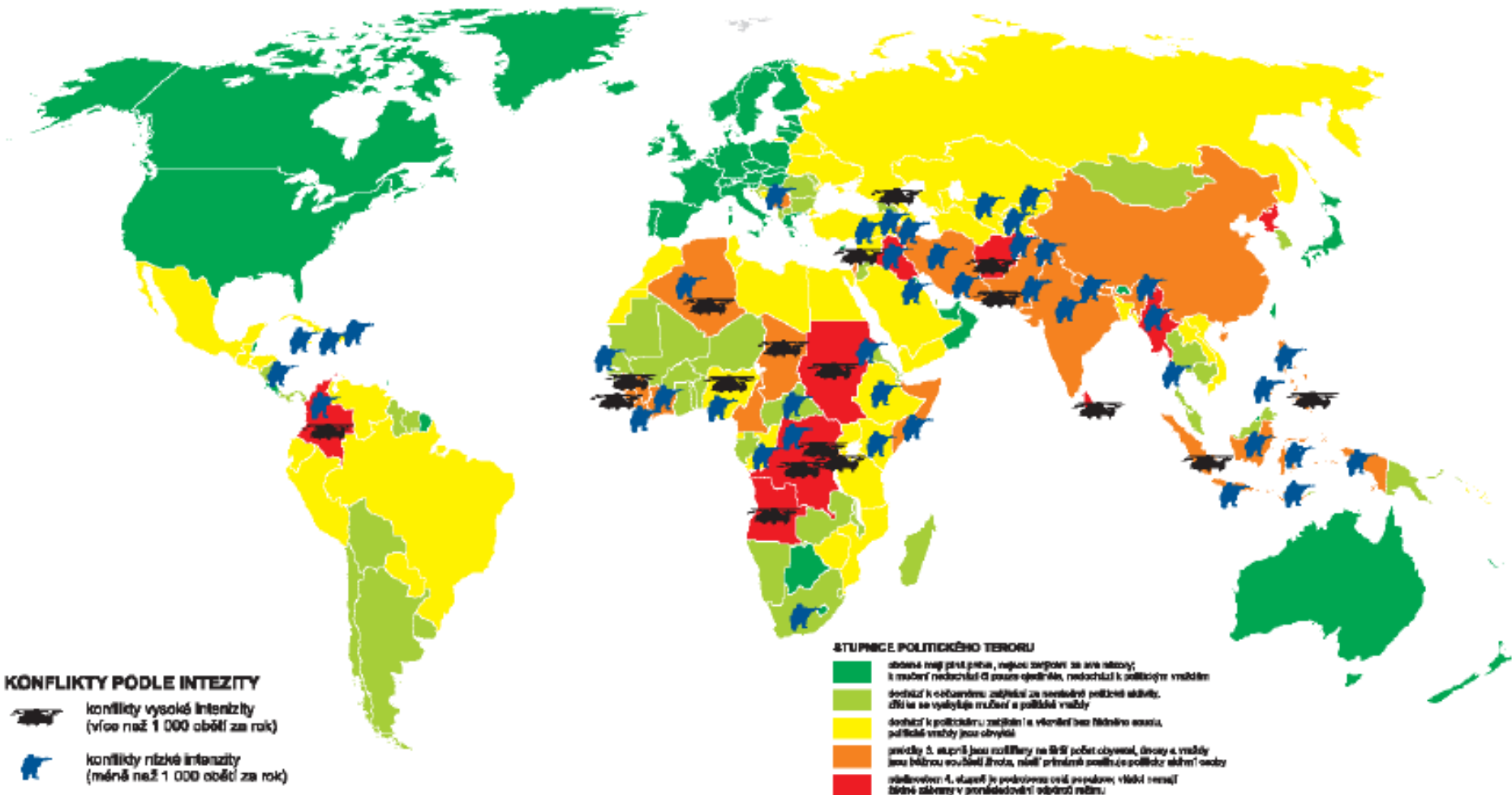

Počet ozbrojených konfliktů ve světě podle světadílů v letech 1990–2003

Po roce 2000

Mezistátní ozbrojené konflikty a zahraniční intervence 2000–2010

Strana A	Strana B	Období	Oběti	Charakteristika, příčiny
Afghánistán Tálibán, al-Kájda	OSN (USA a spojenci – 27 zemí)	2001–	110 000 ¹	intervence vojsk OSN v čele s USA proti al-Kájdě a Tálibánu
Irák	USA a spojenci (3 země a kurdské síly)	2003–	157 000 ²	intervence USA a spojenců proti režimu S. Hussajna
Gruzie	Rusko	2008	980	ruské provokace, snaha Gruzie ovládnout J. Osetii
Libanon (Hizballáh)	Izrael	2006	2 000	pohraniční střety a intervence Izraele
Džibutsko	Eritrea	2008	150	hraniční srážky o ostrov Doumeira
internacionalizované konflikty				
Somálsko	Etiopie	2006–	18 000– 28 000	intervence Etiopie na straně prozatímní vlády proti Svazu islámských soudů
Súdán	Čad	2005–10	600–900	přeshraniční výpady súdánských džandžavidů
Jemen	Saúdská Arábie	2009–10	8 500 ³	střety šíitské sekty Al-Houthi se složkami S. Arábie o regionální dominanci

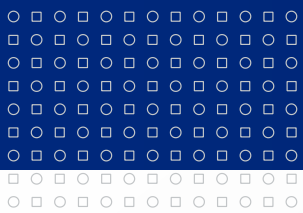
Zdroj: databáze PRIO-UCDP

Příklady nejvíce ekonomizovaných konfliktů

Země, oblast	Období	Zdroje financování a důvody střetů
Afghánistán	1979–2001	opium (heroin), lapis lazuli
Angola	1975–2002	diamanty a ropa
Cabinda (Angola)	1975–	ropa
Barma/Myanmar	1949–	drogy (opium, heroin)
– etnický separatismus	1948–	vzácné dřevo, drahokamy, zemní plyn
DR Kongo/Zair (Shaba)	1961–	diamanty, měď, kobalt
DR Kongo (východ)	1998–	diamanty, zlato, koltan
Indonésie – Aceh	1976–	zemní plyn, ropa, dřevo
– Kalimantan	konec 60. let	(vzácné) dřevo
– Západní Papua	1969–	zlato, dřevo, měď
Kambodža	1978–97	dřevo, marihuana, safíry
Kolumbie	1984–	kokain, heroin, únosy
Kongo (Brazzaville)	1997	ropa
Libérie	1989–96	diamanty, dřevo, marihuana, kaučuk
Mexiko	2006–	drogy
Nigérie (delta)	1994–	ropa
Nigérie (střed)	1990–	půda, pastviny, obchod
Bougainville (Papua-N. Guinea)	1988–(98)	měděná ruda
Sierra Leone	1991–2000	diamanty
Súdán	1983–	ropa, pastviny, vodní zdroje

Zdroj: upraveno podle Le Billon 2005

Vybrané konflikty v Asii

Konflikty v Asii

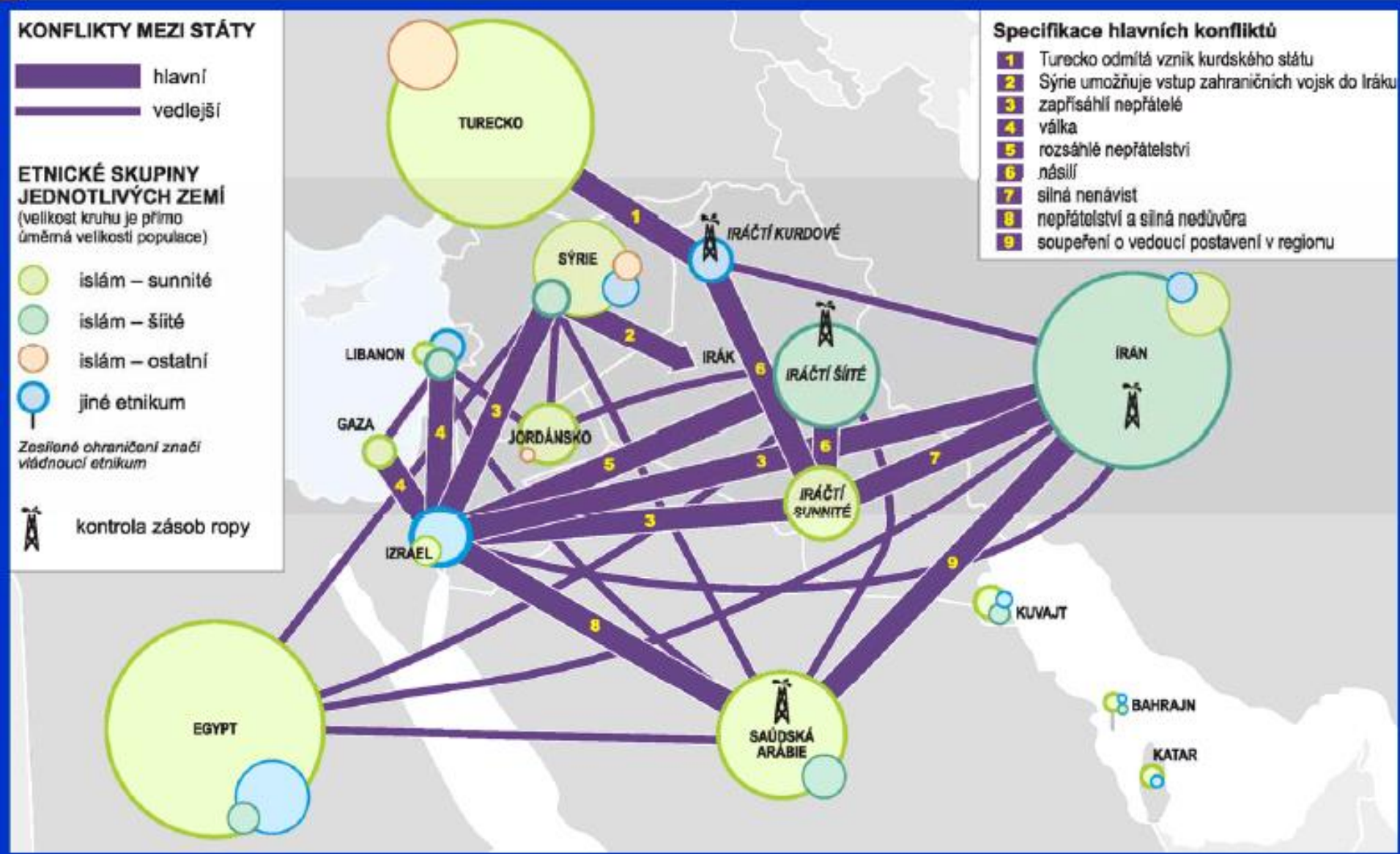
- ❏ Asie vykazuje směs konfliktů kulturní, náboženské, teritoriální a ideologické povahy.
- ❏ Největší množství nepokojů lze nalézt ve státech, které do konce 40. let 20. století spadaly pod britskou správu používali „nepřímou správu“.
- ❏ Po získání nezávislosti došlo k umělému vytvoření hranic, které nerespektovaly aktuální rozmístění etnik, některé skupiny byly pak rozděleny do dvou a více států a tvoří v nich rebelující menšiny volající po autonomii či nezávislosti
- ❏ Nejdéle trvajících konfliktů tohoto typu jsou spor o Kašmír a etnický separatismus Karenů v Barmě (od konce 40. let 20. století).
- ❏ „Konfliktnost“ podtrhuje ideologická diferenciací území (vznikla tam všechna základní světová náboženství).

Rozmístění muslimů v makroregionu

Makroregion Blízký východ

Proč Palestina není státem?

- ❏ Do r. 1917 byla Palestina součástí Osmanské říše, od r. 1917 britské mandátní území (Balfourova deklarace), slib samostatnosti pro Židy a Palestince byl ale odkládán až do konce 2. sv. války.
- ❏ Po celé meziválečné období rostlo napětí mezi Židy a Araby díky rostoucímu přistěhovalectví a tlaku na půdu.
- ❏ Britové zakázali přistěhovalectví, ale to pokračovalo ilegálně.
- ❏ 29. 11. 1947 – deklarace OSN o rozdělení Palestiny na dva nezávislé státy – židovský a arabský (Jeruzalém měl být mezinárodní území), od ledna 1948 ozbrojený boj Arabů proti Židům (blokády).
- ❏ 14. 5. 1948 – vyhlášení samostatného židovského státu, nebyl uznán Palestinci, první otevřený arabsko-izraelský konflikt.
- ❏ 1948–1949 – první izraelsko-arabská válka => vyhnání velké části Palestinců do sousedních států, zvláště Jordánska.

1920

PedF, katedra geografie

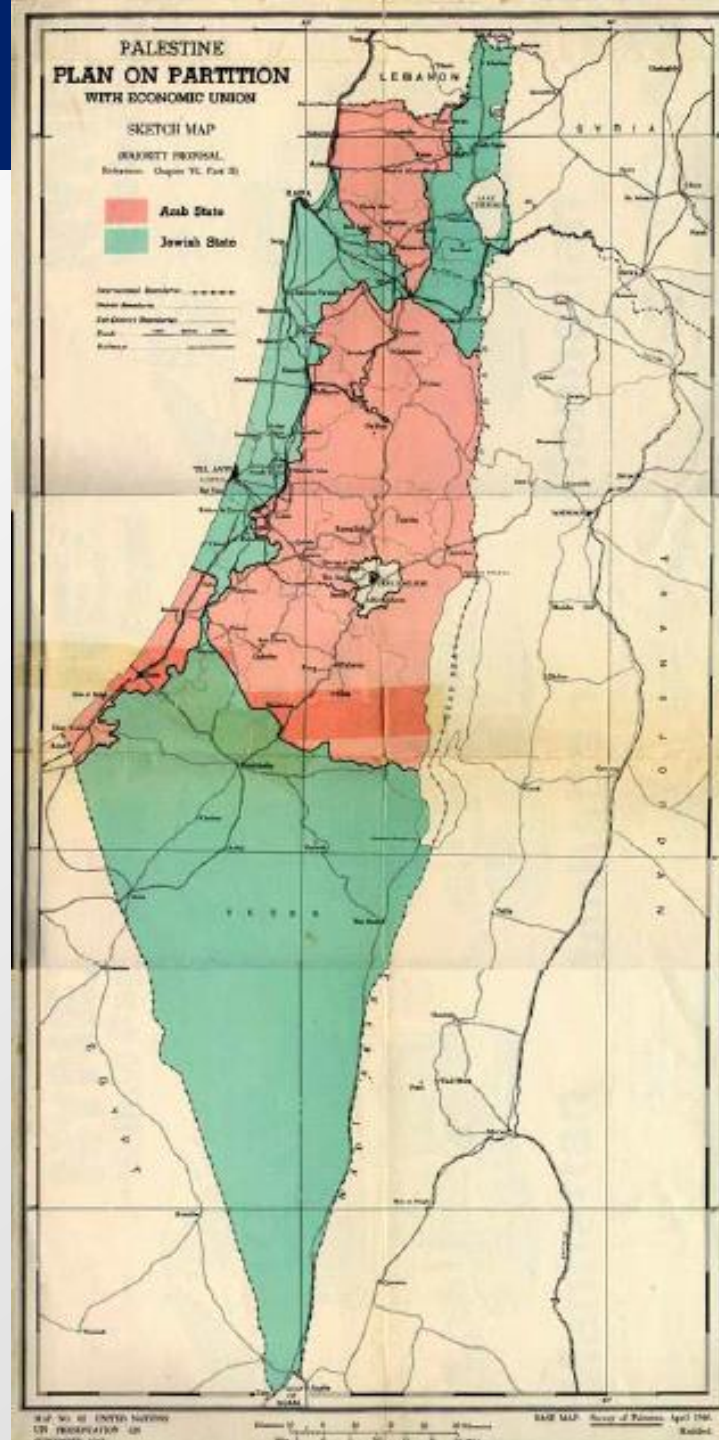
1922

 Golanské výšiny

David Ben Gurion vyhlašuje nezávislost Izraele.

Následující den začala válka.

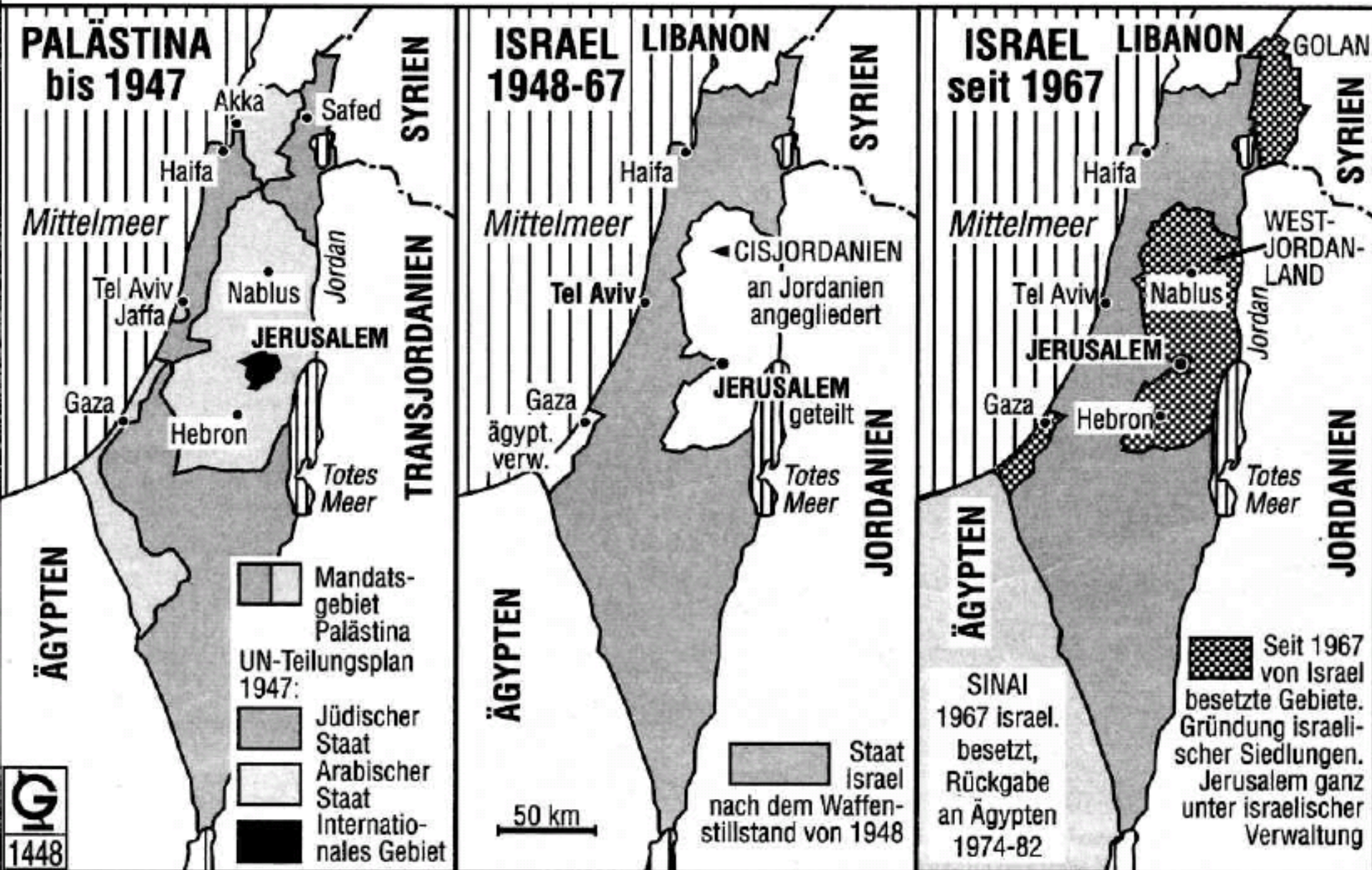

A války pokračovaly...

- 1956 – Suezská válka – obsazení Sinajského poloostrova, později stažení.
- 5. 6. – 10. 6. 1967 – Šestidenní válka – „preventivní“ útok Izraele, obsazení zbytku Palestiny (Západní Břeh Jordánu, Pásmo Gazy) a strategicky důležitých území (Golanské výšiny, Sinaj).
- 6. 10. – 24. 10. 1973 – Jom-Kippurská válka – překvapivý útok arabských vojsk, Izrael naprosto nepřipraven, během týdne ale dokázal zorganizovat obranu a vytlačit útočníky.
- 1982 – okupace jižního Libanonu, likvidace militantních skupin, zvl. Hizballahu (do 2000 okupován jižní Libanon).

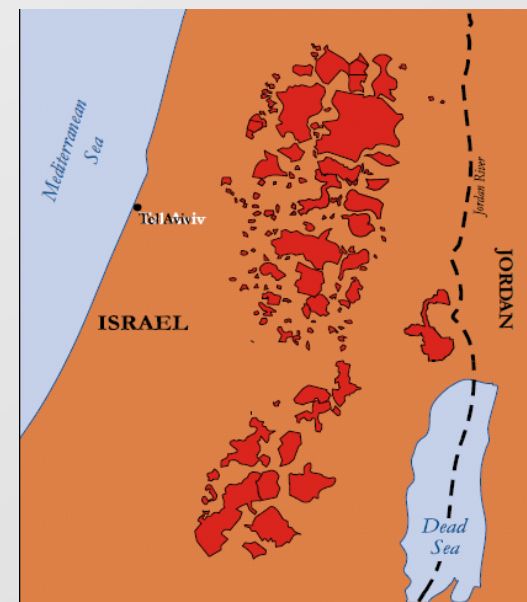

Územní vývoj Izraele od roku 1947

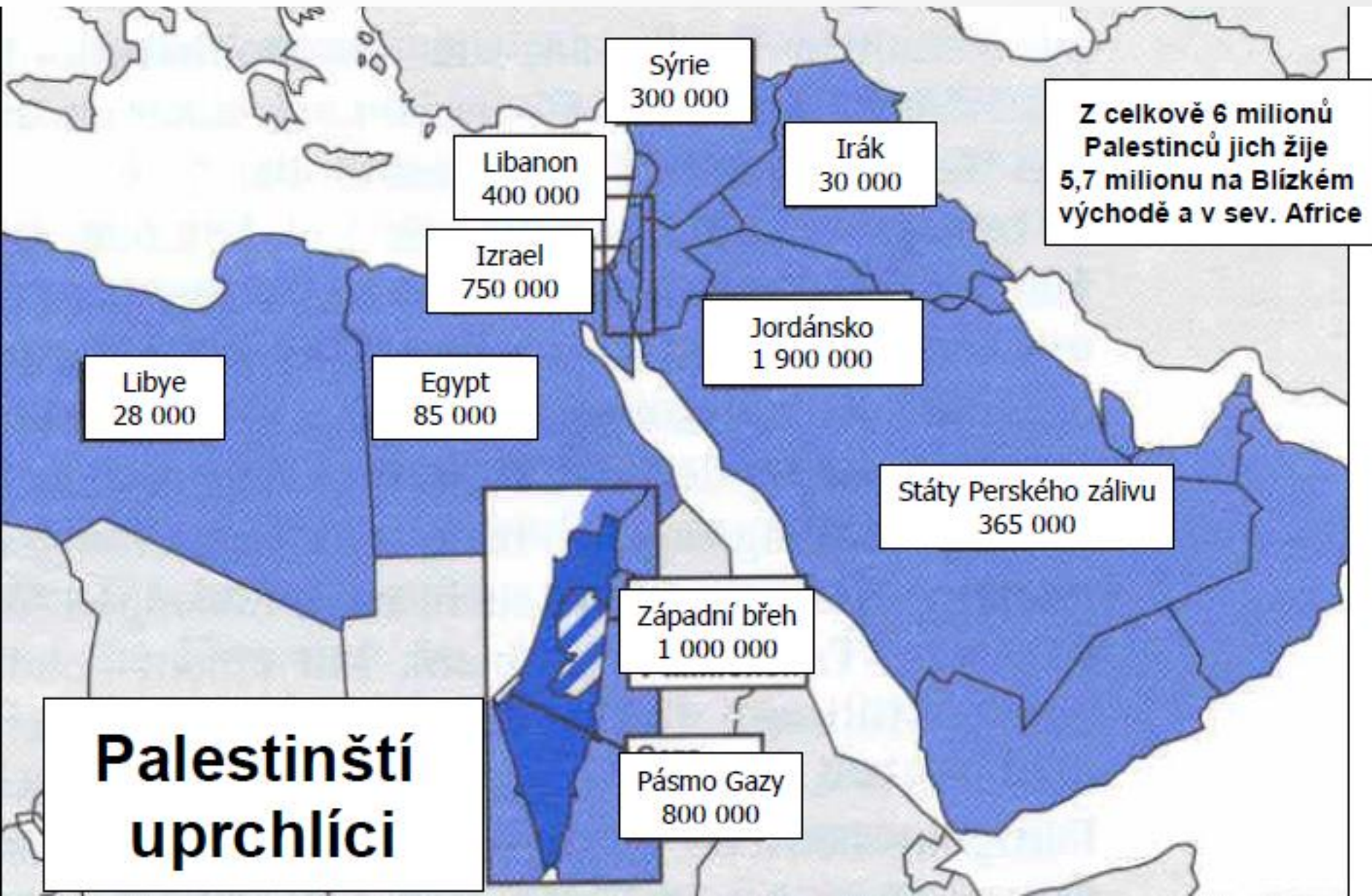

A mír v nedohlednu...?

- 1979 – dohody z Camp Davidu – mírová smlouva s Egyptem.
- 1994 – mírová smlouva s Jordánskem.
- 1993 – mírové dohody z Osla (Izrael se postupně stáhne z území, které OSN přisoudila Palestině a do pěti let vznikne samostatný stát Palestina).
- Nové nepokoje v říjnu 2015.

Sýrie I

- Syrská arabská republika vznikla 17. dubna 1946 (nezávislost na mandátu OSN, území spravované Francií).
- 1958–1961 unie s Egyptem (Sjednocená arabská republika).
- Po rozpadu unie vytvořen stát pod kontrolou strany Baas.
- Představitel státu – Hafíz al-Asad (1971–2000). Po jeho smrti nastoupil syn Bašár.
- Dílčí konflikty s Izraelem (1967, 1973, 1982).
- Podpora Íránu v rámci irácko-iránské války (1980–1988).

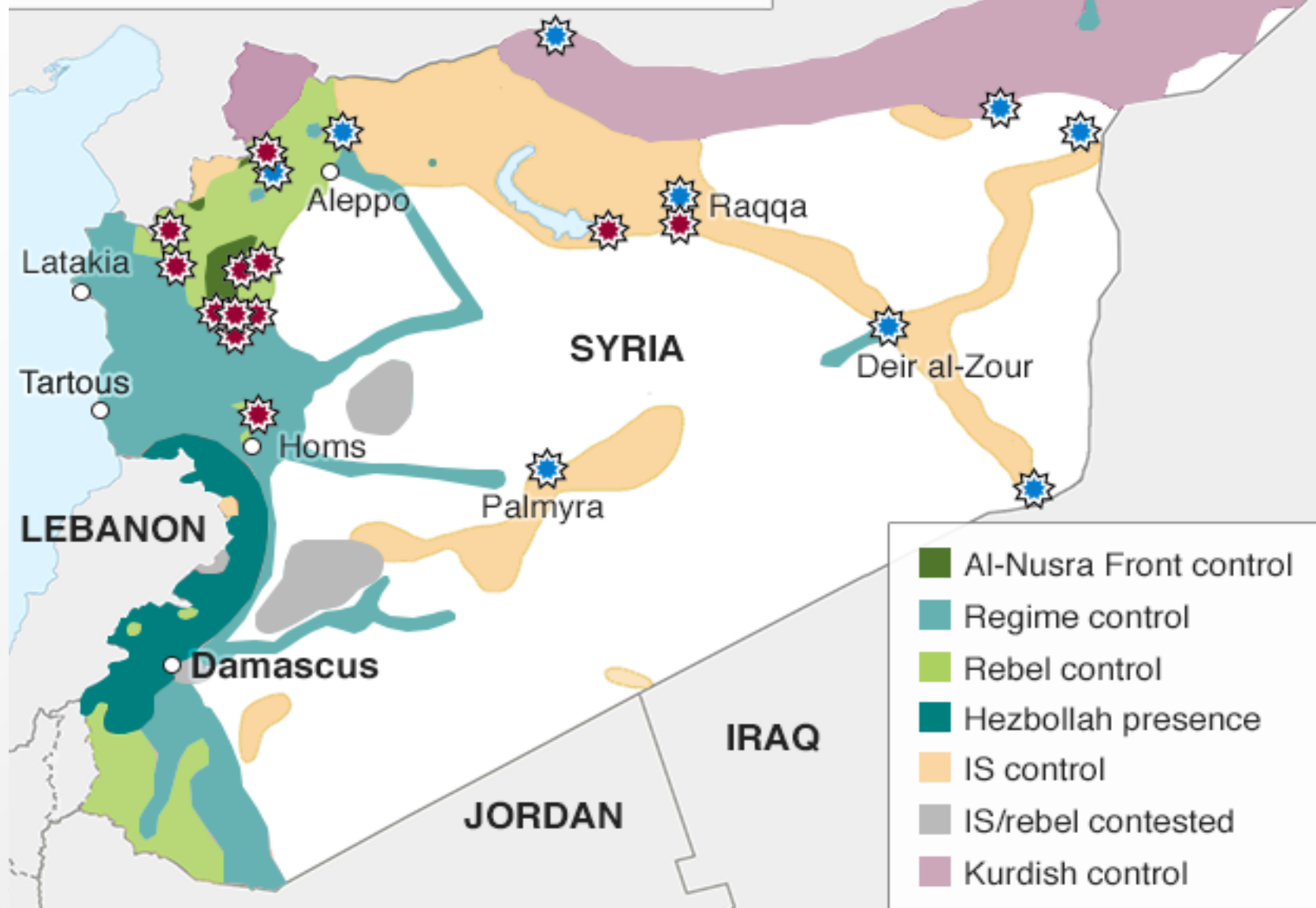

Sýrie II

- ❏ Od roku 2011 – revoluce inspirovaná arabským jarem v ostatních zemích (Egypt, Libye, Tunisko, Alžírsko...).
- ❏ V dubnu 2011 rovněž syrská vláda zrušila po 48 letech výjimečný stav.
- ❏ Konflikt 4 zájmových skupin:
  - ❏ stoupenci vláda prezidenta Asada,
  - ❏ umírnění rebelové, kteří požadují ukončení téměř pět desetiletí trvající vlády strany Baas a rezignaci prezidenta Asada,
  - ❏ syrští Kurdové, usilující o co největší autonomii až samostatnost,
  - ❏ islamisté usilující o samostatný chalífát (stoupenci Islámského státu, Al-Káidy a fronty an-Nusrá).
- ❏ Největší boje v roce 2012 (bitva o Damašek, Aleppo) a v roce 2013 (Kusajr).

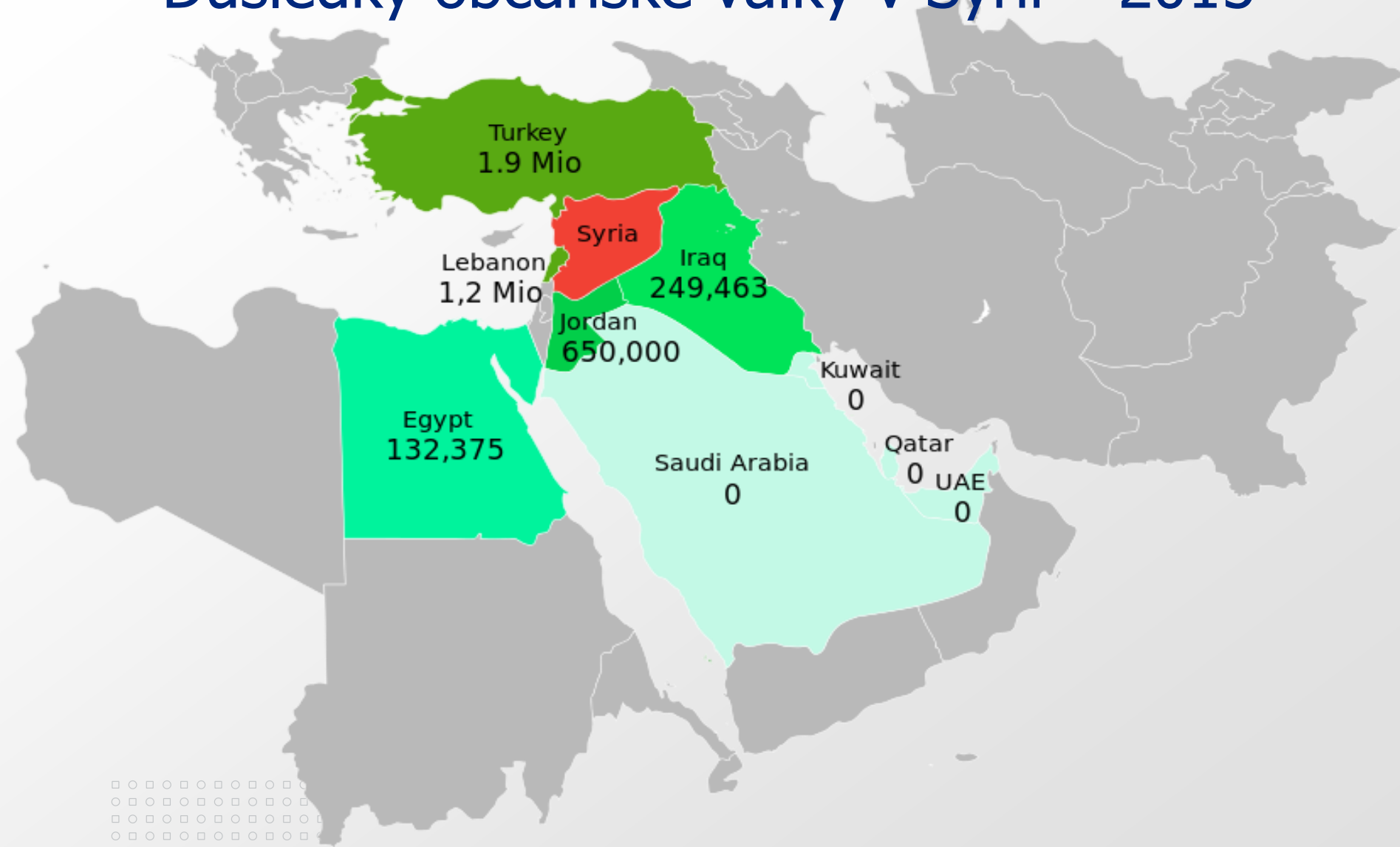
Russian and US-led air strikes in Syria

- US-led coalition air strikes 30 Sep - 5 Oct
- Russian air strikes 30 Sep - 3 Oct

Source: Institute for the Study of War, US military. Locations may have multiple strikes

Důsledky občanské války v Sýrii – 2015

Islámská republika Afghánistán I

- ❏ Složitě přírodní poměry – Hindúkuš, bezodtoká oblast (vyjma Kábulu).
- ❏ Pěstování máku – obživa na venkově (zde necelých 80 % populace).
- ❏ 1747 – vznik Afghánistánu (Ahmad Šáh Durrání).
- ❏ 1973 – svržení krále, vyhlášení republiky: klanová záležitost.
- ❏ 1979 – intervence SSSR (obtížný terén, Západem sponzorovaní mudžáhedínové).
- ❏ 1989 – odchod sovětských vojsk, vnitřní boje.
- ❏ 1992 – vznik islámského státu.

Islámská republika Afghánistán II

- 1994 – Taliban (postupné ovládnutí téměř celé země).
- Koncentrace teroristických aktivit (Al-Kajdá, Usáma bin Ládín).
- 2001 – podzim první cíl tažení proti terorismu.
- 2004 – zvolený parlament: legitimizace vlády.
- Etnická rozmanitost – 21 etnik (rozptýlená – rodové a klanové uspořádání).
- Hlavní etnika – Paštuni (44 %), Tádžikové (27 %), Hazáři (10 %), Uzbeki (9 %), Ajmánci (4 %), Turkmeni (3 %)...

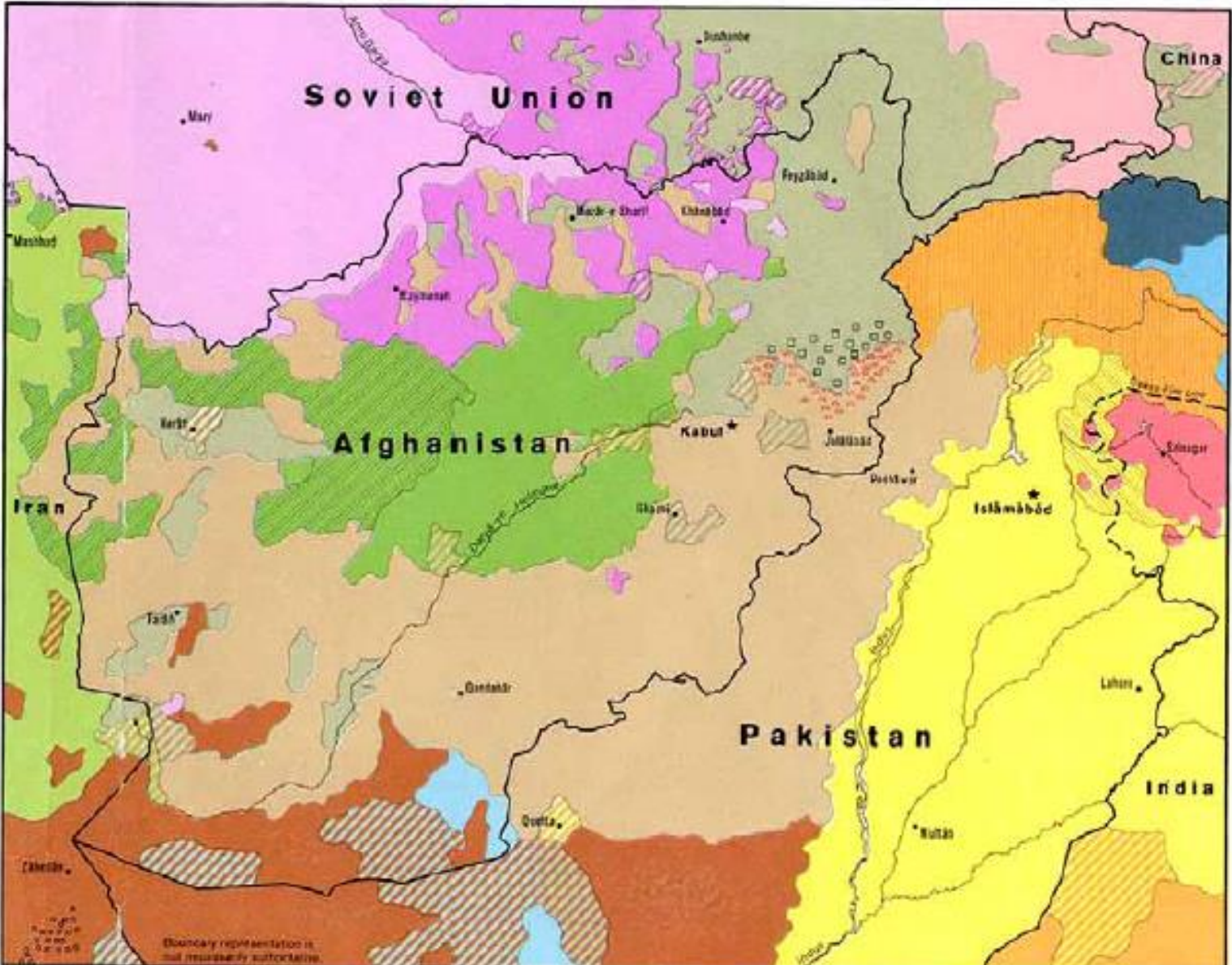
Ethnolinguistic Groups

- IRANIAN**
  - Baluch/Baluchi
  - Chahar Aimak
  - Hazara
  - Kurd
  - Pashai/Pushtun
  - Persian
  - Tajik
- TURKIC**
  - Kirghiz
  - Turkmen
  - Uzbek
- INDIAN**
  - Kashmiri
  - Kho and Shina
  - Pashai
  - Punjabi
  - Rajasthani
  - Sindhi
- OTHER**
  - Balti
  - Brahui
  - Benshi
  - Nuristani

Baluch and Pushtun are the preferred spellings in Afghanistan

0 50 100 Kilometers
0 50 100 Miles

Boundary representation is not necessarily authoritative.

Írán

- Šíitský islám (přes 90 % populace).
- 1978: islámská revoluce (republika teokratického principu: šíitské duchovenstvo – ájatolláh Rúholláh Chomejní).
- 1980–1988: íránsko-irácká válka.
- Hlava státu: rahbar (vůdce revoluce), Chomejní (1979–1989), od 1989 Alí Chameneí. Prezident od roku 2013 Hasan Rúhání.
- Jádru konfliktů – pokročilý jaderný program a politika Izraele.
- Nepřítel č. 1 – USA (Perský záliv – vojenská kontrola).

Irák

- Existuje od roku 1920, kdy jeho území vymezili Britové.
- Hranice nerespektují etnické a náboženské poměry – náboženské rozpory mezi sunnity (většinou vládli) a šíity (tvoří až 65 % obyvatel).
- V letech 1979–2003 diktatura Saddáma Husajna (vojenské střety s šíitským Íránem, boj s Kurdy, napadení Kuvajtu).
- Husajnovy začal být pokládán za hrozbu světové bezpečnosti a v roce 2003 byl svržen spojeneckou invazí (v čele USA).
- Země několikrát na pokraji otevřené občanské války.

Konflikt o vodu ve střední Asii

- Voda přirovnávána k surovinám jako ropa, zlato, plyn.
- Strategické řeky Syrdarja (Kyrgyzstán) a Amudarja (Tádžikistán).
- Cca. 40 mil obyvatel v oblasti.

Nejvodnatější řeky pramení v Kyrgyzstánu (Syrdarja) a Tádžikistánu (Amudarja), jejich vod však využívá Kazachstán, Turkmenistán i Uzbekistán.

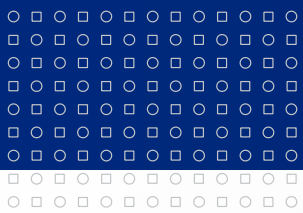

...a spousta dalších

- Indie x Pákistán (Džammú a Kašmír)
- Korea – demilitarizované pásmo hranice
- Kurdistán
- Čečensko
- Čína
- Uzbekistán
- Tádžikistán
- Nepál

Vybrané konflikty v Africe

Jádro konfliktů

- Podle organizace International Crisis Group je v současné době v Africe 23 zemí s latentním či probíhajícím konfliktem.

- Řada současných událostí má kořeny v koloniálních dobách:
  - v politice evropských velmocí při vymezení hranic kolonií, které nerespektovaly místní národnostní poměry;
  - v jejich ekonomické politice, tj. důrazu na exploataci přírodního bohatství;
  - v národnostní politice, tj. preferování vybraných etnik před jinými.

Příčiny konfliktů v Africe I

➤ Ekonomické:

- Ziskuchtivost, tj. snaha ovládnout významný zdroj příjmů (vesměs nerostné bohatství), který následně poslouží k získání a udržení moci či k financování války (tzv. **války kořistnické**).
- Sociální nerovnost – vyvolává pocit křivdy a je spolehlivým mobilizátorem společenského napětí (tzv. **války za spravedlnost**).

➤ Kulturní:

- Etnicko-religiózní heterogenita zemí – např. v Nigérii žije přes 250 etnik, některé skupiny navíc žijí i v okolních státech. Řada konfliktů má pak podobu mezietnické či meziklanové války (tzv. **války za identitu**), z nichž značná část má povahu **separatistických válek**.

Příčiny konfliktů v Africe II

➤ Politické:

- Míra demokracie – („čím vyšší úroveň demokracie, tím nižší riziko konfliktu“). Nejrizikovější skupinou jsou země na přechodu mezi autokracií a demokracií – Kongo, Súdán).

➤ Demografické:

- Jazyková, náboženská a rasová rozrůzněnost.

➤ Environmentální:

- Ničení životního prostředí, sucho, přírodní katastrofy.

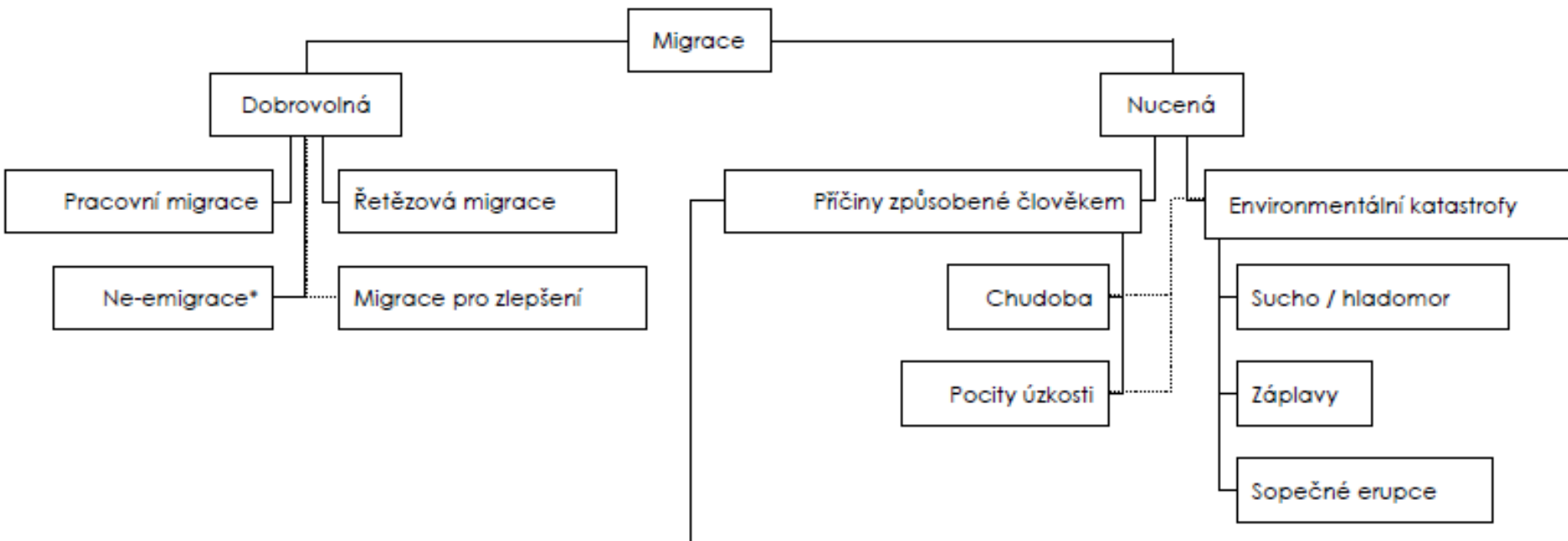
5 nejvýznamnějších konfliktů v Africe po roce 2010

Země	Politický problém	Aktéři	Území	Ekonomický zdroj
Alžírsko	<p>autoritářský režim</p> <p>snaha menšin o autonomii</p> <p>konflikt s islamisty</p>	<p>prezident Abdelaziz Bouteflika</p> <p>Kabylové</p> <p>organizace al-Kájdá v zemích islámského Magrebu</p>	<p>Magreb</p> <p>Kabýlie</p>	ropa a zemní plyn
Súdán	<p>autoritářský režim</p> <p>ozbrojený konflikt na západě země – střety arabských a nearabských milic</p> <p>separatismus jižních provincií</p>	<p>prezident Umar al-Bašír</p> <p>milice Džanzavíd</p> <p>dárfúrské ozbrojené frakce SLM a JEM</p>	<p>Dárfúr</p> <p>Jižní Súdán</p>	<p>ropa</p> <p>půda, voda (zemědělství)</p>
Somálsko	<p>zhroucený stát, anarchie, občanská válka</p> <p>konflikt vlády s islamisty</p> <p>pirátství</p> <p>separatistické regiony na severu země</p>	<p>islamistická Unie islámských soudů</p> <p>islamistické milice al-Šabáb</p> <p>prozatímní vláda v exilu</p> <p>„warlordi“ – váleční páni</p>	<p>Somaliland</p> <p>Puntland</p>	<p>rybolov; pirátství</p> <p>zahraniční humanitární pomoc</p>
Nigérie	<p>konflikt v deltě Nigeru</p> <p>konflikty mezi křesťany a muslimy, související s chudobou a spory o půdu</p>	<p>Hausové, Biromové</p> <p>Hnutí za emancipaci delty Nigeru</p> <p>ropná firma Royal Dutch Shell</p>	<p>delta Nigeru</p> <p>město Jos</p>	<p>ropa</p> <p>půda (zemědělství)</p>
DR Kongo	<p>rozklad ústřední moci, nestabilita na pokraji občanské války, autoritářství</p> <p>konflikt na východě země</p>	<p>prezident Joseph Kabila</p> <p>milice etnik Hutu a Tutsi na východě země</p> <p>mise OSN MONUC</p>	<p>Kivu</p>	<p>diamanty, zlato, kovy, tropické dřevo, ropa</p> <p>koltan</p>

...ale i spousta dalších

- Rwanda
- Burundi
- Eritrea
- ...

Migrace

JANKŮ, K., 2007

Migrace

	Dobrovolná	Nucená
V rámci národního státu	Vnitřní migrant Dojíždějící za prací	Vnitřní vysídlenec (Internally Displaced Person)
Přes hranice národního státu	Migrant Imigrant Emigrant Nelegální imigrant Imigrant bez dokladů (undocumented) Ekonomický migrant	Žadatel o azyl Uprchlík
		Falešný uprchlík (bogus refugee/ asylum seeker)
	Transmigrant	

JANKŮ, K., 2007

Migrace

- ❑ Stěhování lidí nabývá v moderních podmínkách zvláštního významu.
- ❑ Svět je hranicemi geopoliticky rozparcelován na státy, které jsou zároveň nacionálně definovanými pomyslnými společenstvími (Anderson 1983 [1991]).
- ❑ Dnes je pojem migrace pevně ukotven v diskurzu politické organizace světa – mimo jiné definicí OSN.
- ❑ Úmluva o mezinárodním postavení uprchlíků z 28. října 1933.
- ❑ V letech 1949 byly v Ženevě přijaty úmluvy = Ženevské úmluvy.

Ženevské úmluvy

☒ ***Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů***

1. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli,
2. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři,
3. Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci,
4. Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války.

Úmluva o právním postavení uprchlíků

- ❏ Vyjmenovává práva uprchlíků, mj. svoboda vyznání a pohybu, právo na práci, vzdělání a přístup k cestovním dokladům, ale také se zdůrazňují závazky uprchlíka vůči hostitelské zemi.
- ❏ Univerzální nástroj – odpadá územní segregace.
- ❏ 1951
- ❏ Nástroj mezinárodního práva – mohou z něj těžit uprchlíci kdekoliv na světě.
- ❏ Přijalo ji 194 zemí.

Další normativa

- ❏ Úmluva Organizace africké jednoty (Organization of African Unity, OAU) týkající se specifických aspektů uprchlické problematiky v Africe – 1969.
- ❏ Protokol týkající se postavení uprchlíků z roku 1967.

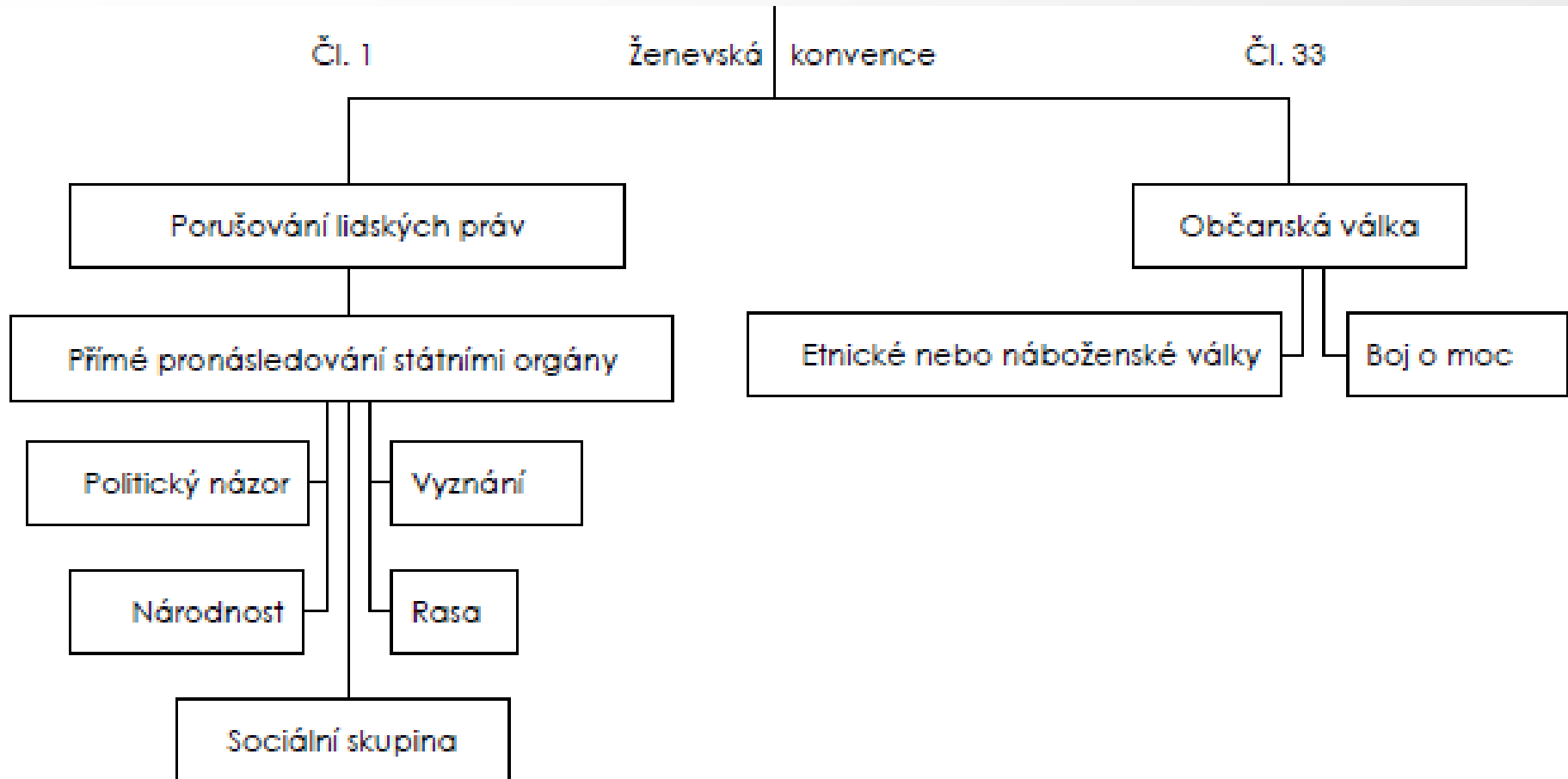

Ženevská konvence – obsah

Ženevská úmluva i Protokol společně obsahují tři hlavní body:

- Základní definice uprchlíka společně s podmínkami postavení a vyloučení z postavení uprchlíka.
- Právní postavení uprchlíků v azylové zemi, jejich práva a povinnosti, včetně práva na ochranu proti násilnému návratu (*refoulement*) na území, kde by jejich život či svoboda byly v ohrožení.
- Závazky států, včetně spolupráce s UNHCR, při výkonu funkce této organizace a při usnadňování jeho povinnosti dohlížet na aplikaci Úmluvy.

Ženevská konvence

Zdroj: Demuth (2000, s. 38).

Uprchlík I

"Osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo odmítá vzhledem ke shora uvedeným obavám, ochranu své vlasti."

Uprchlík II

- ❑ Ekonomičtí uprchlíci (utekli kvůli špatné hospodářské situaci své země).
- ❑ Poličtí uprchlíci (utekli kvůli represivnímu režimu ve své zemi).
- ❑ Váleční uprchlíci (utekli kvůli válečné situaci ve svojí zemi).

Institucionální zajištění

- **Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)**

UNHCR

United Nations High Commissioner for Refugees
Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)

- Ustaven Valným shromážděním OSN v roce 1950.
- Mezinárodní ochrana, tedy zabezpečení dodržování lidských práv uprchlíků, včetně možnosti ucházet se o azyl, a garanci, že nikdo z nich nebude proti své vůli vrácen do země, kde mu hrozí perzekuce.
- V roce 2003 – přes 5000 zaměstnanců ve 254 kancelářích ve 115 zemích světa.
- Pod ochranou bylo přibližně 20 milionů lidí.
- Partnery je více než 700 mezivládních a nevládních organizací.

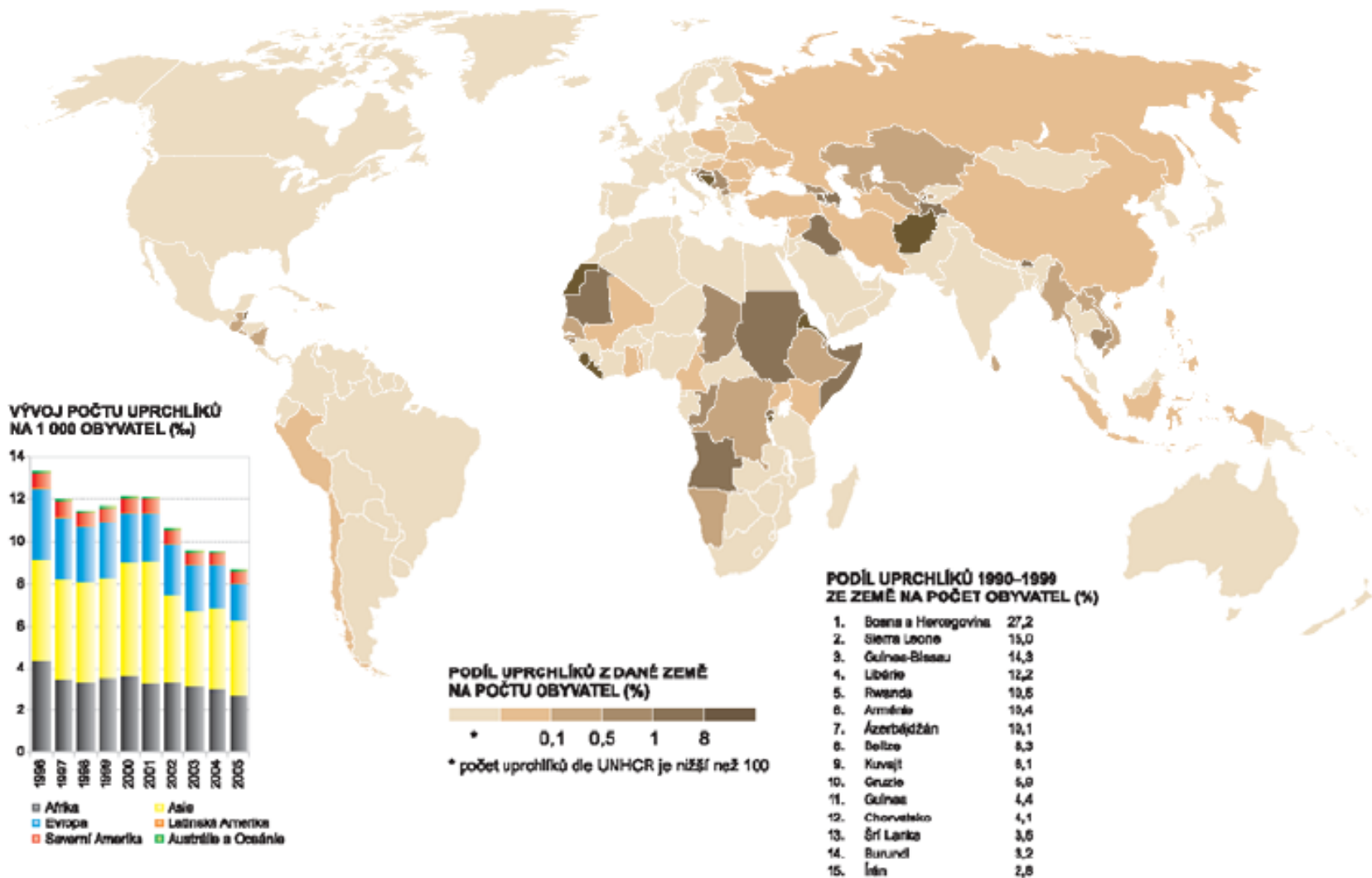

Uprchlická krize

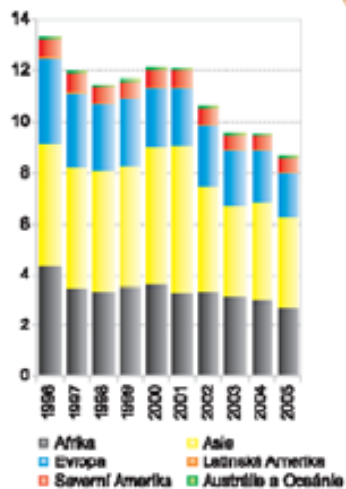
☞ Úkol č. 2:

Vyznačte do obrysové mapy Asie a Afriky 3 státy z každého světadílu, ze kterého pochází nejvíce uprchlíků v roce 2014.

Uprchlíci ve světě v letech 1990–1999

VÝVOJ POČTU UPRCHLÍKŮ NA 1 000 OBYVATEL (%)

PODÍL UPRCHLÍKŮ 1990–1999 ZE ZEMĚ NA POČTU OBYVATEL (%)

1.	Bosna a Hercegovina	27,2
2.	Sierra Leone	15,0
3.	Guinea-Bissau	14,3
4.	Libérie	12,2
5.	Rwanda	10,6
6.	Arménie	10,4
7.	Ázerbájdžán	10,1
8.	Belize	8,3
9.	Kuvajit	8,1
10.	Gruzie	6,0
11.	Guinea	4,4
12.	Chorvatsko	4,1
13.	Šrí Lanka	3,6
14.	Burundi	3,2
15.	Írán	2,8

Uprchlická krize v roce 2014 I

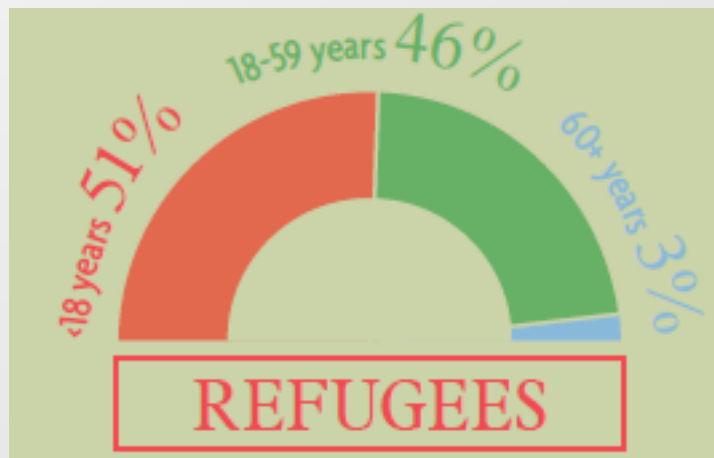
- Celosvětově migrovalo 59,5 mil. osob (19,5 uprchlíků, 38,2 mil. vnitřně přesídlených osob, 1,8 mil. žadatelů o azyl).
- Cca 13,9 mil. osob bylo prohlášeno za uprchlíky.
- Nejvyspělejší státy světa hostí až 86 % uprchlíků.
- 10 mil. osob ztratilo státní občanství.
- 5,9 mil. uprchlíků je koncentrováno ve státech s HDP nižším než 5 000 USD/osoba.

1. Turkey (1.59 million)
2. Pakistan (1.51 million)
3. Lebanon (1.15 million)
4. Islamic Republic of Iran (982,000)
5. Ethiopia (659,500)
6. Jordan (654,100)

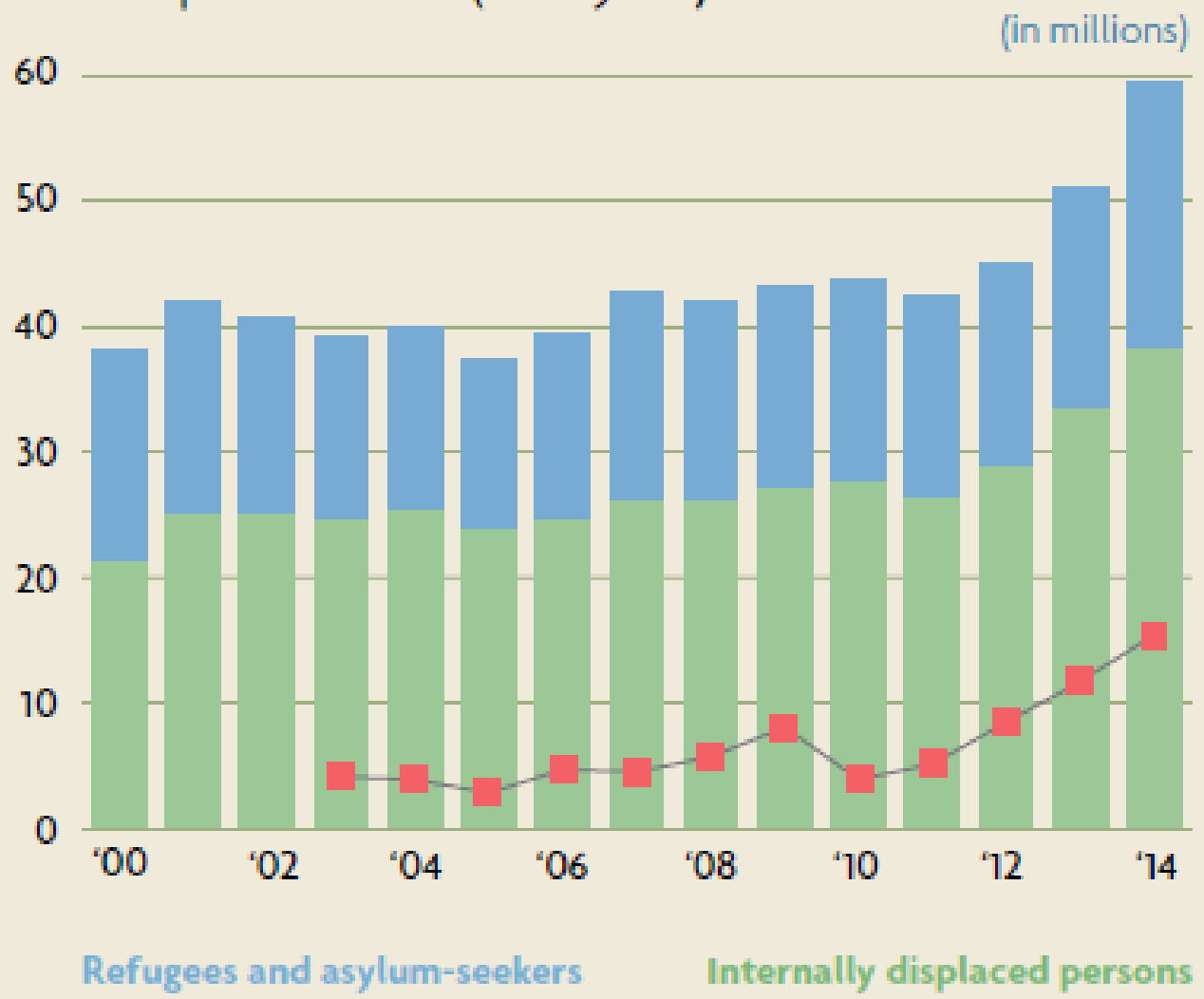
Uprchlická krize v roce 2014 II

- 53 % uprchlíků pochází pouze ze 3 zemí (Sýrie – 3,88 mil., Afghánistán – 2,59 mil. a Somálsko 1,11 mil. osob).

- Struktura uprchlíků:

Displacement in the 21st century | 2000-2014 (end-year)

<http://www.unhcr.org/556725e69.html>

* Displaced internally and across international borders. Available since 2003.

TABLE 1 Refugee populations by UNHCR regions | 2014

UNHCR regions	Start-2014			End-2014			Change (total)	
	Refugees	People in refugee-like situations	Total refugees	Refugees	People in refugee-like situations	Total refugees	Absolute	%
- Central Africa and Great Lakes	508,600	7,400	516,000	625,000	37,600	662,600	146,600	28.4%
- East and Horn of Africa	2,003,400	35,500	2,038,900	2,568,000	33,400	2,601,400	562,500	27.6%
- Southern Africa	134,500	-	134,500	174,700	-	174,700	40,200	29.9%
- West Africa	242,300	-	242,300	252,000	-	252,000	9,700	4.0%
Total Africa*	2,888,800	42,900	2,931,700	3,619,700	71,000	3,690,700	759,000	25.9%
Americas	514,700	291,200	805,900	509,300	259,700	769,000	-36,900	-4.6%
Asia and Pacific	3,267,500	279,500	3,547,000	3,568,500	280,100	3,848,600	301,600	8.5%
Europe	1,771,100	11,400	1,782,500	3,089,400	18,200	3,107,600	1,325,100	74.3%
Middle East and North Africa	2,556,600	74,000	2,630,600	2,898,500	65,400	2,963,900	333,300	12.7%
Total	10,998,700	699,000	11,697,700	13,685,400	694,400	14,379,800	2,682,100	22.9%

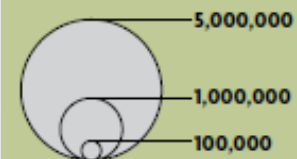
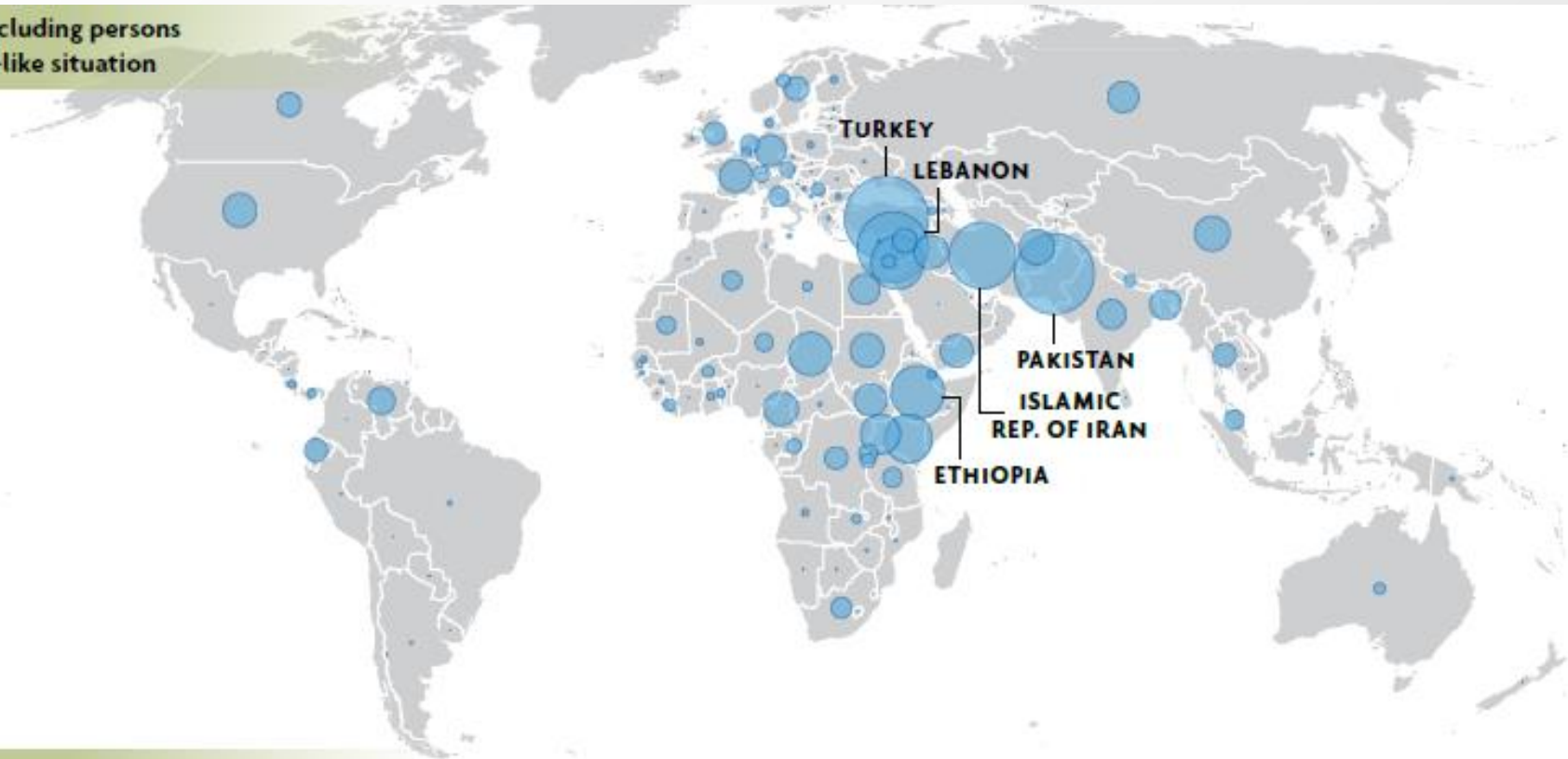
* Excluding North Africa.

<http://www.unhcr.org/556725e69.html>

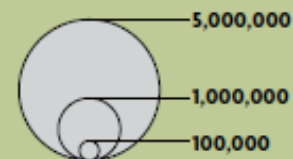
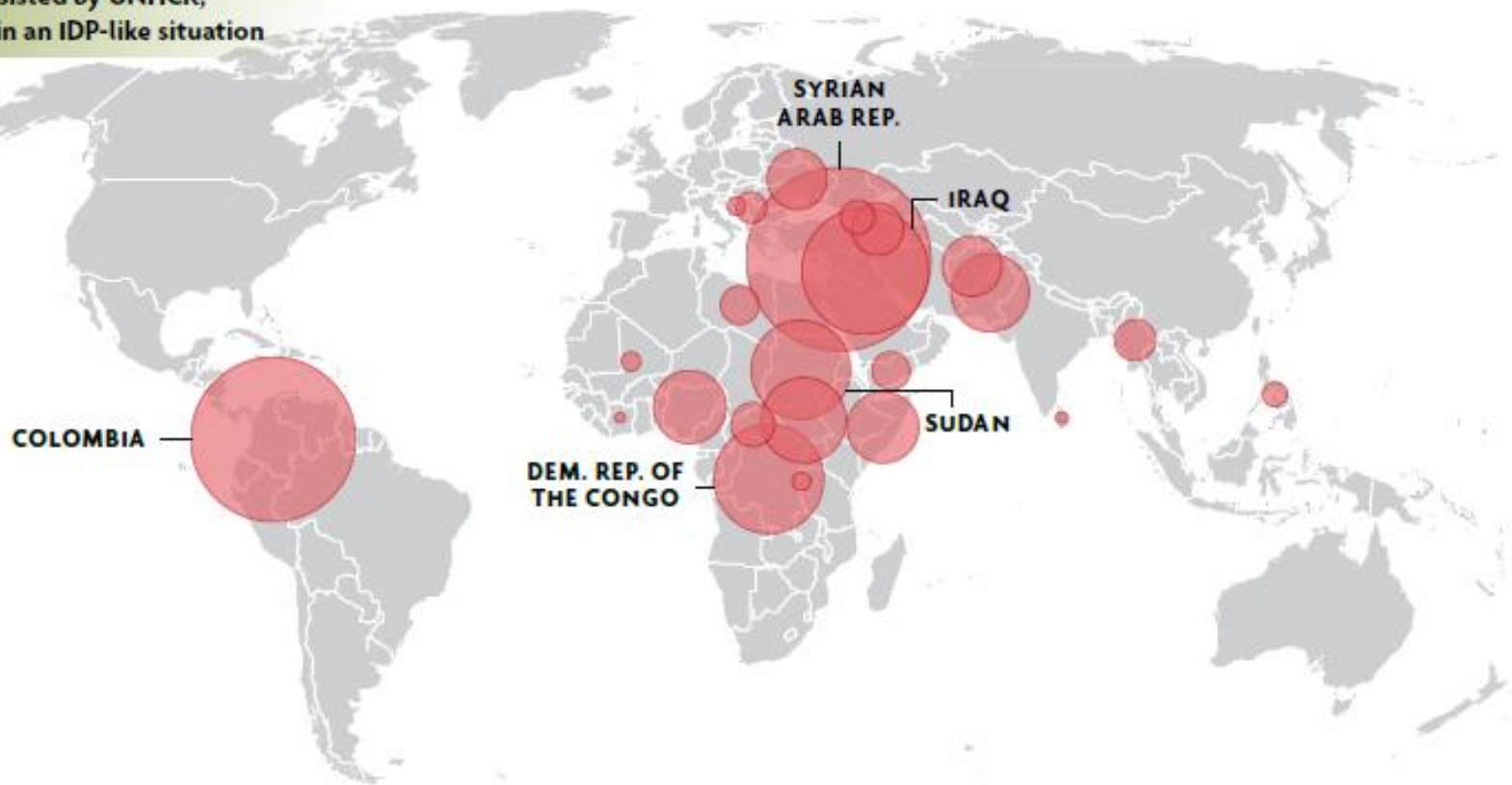
Geografické rozložení uprchlíků

Refugees, including persons
in a refugee-like situation

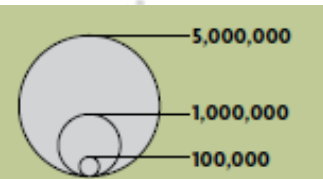
Geografické rozložení vnitřně přesídlených osob

IDPs protected/assisted by UNHCR,
including persons in an IDP-like situation

Geografické rozložení žadatelů o azyl

Asylum-seekers (pending cases)

Reemigrující osoby

Returned refugees, returned IDPs

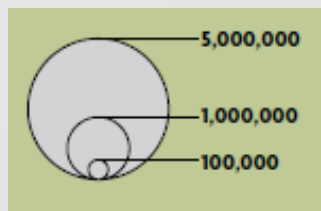
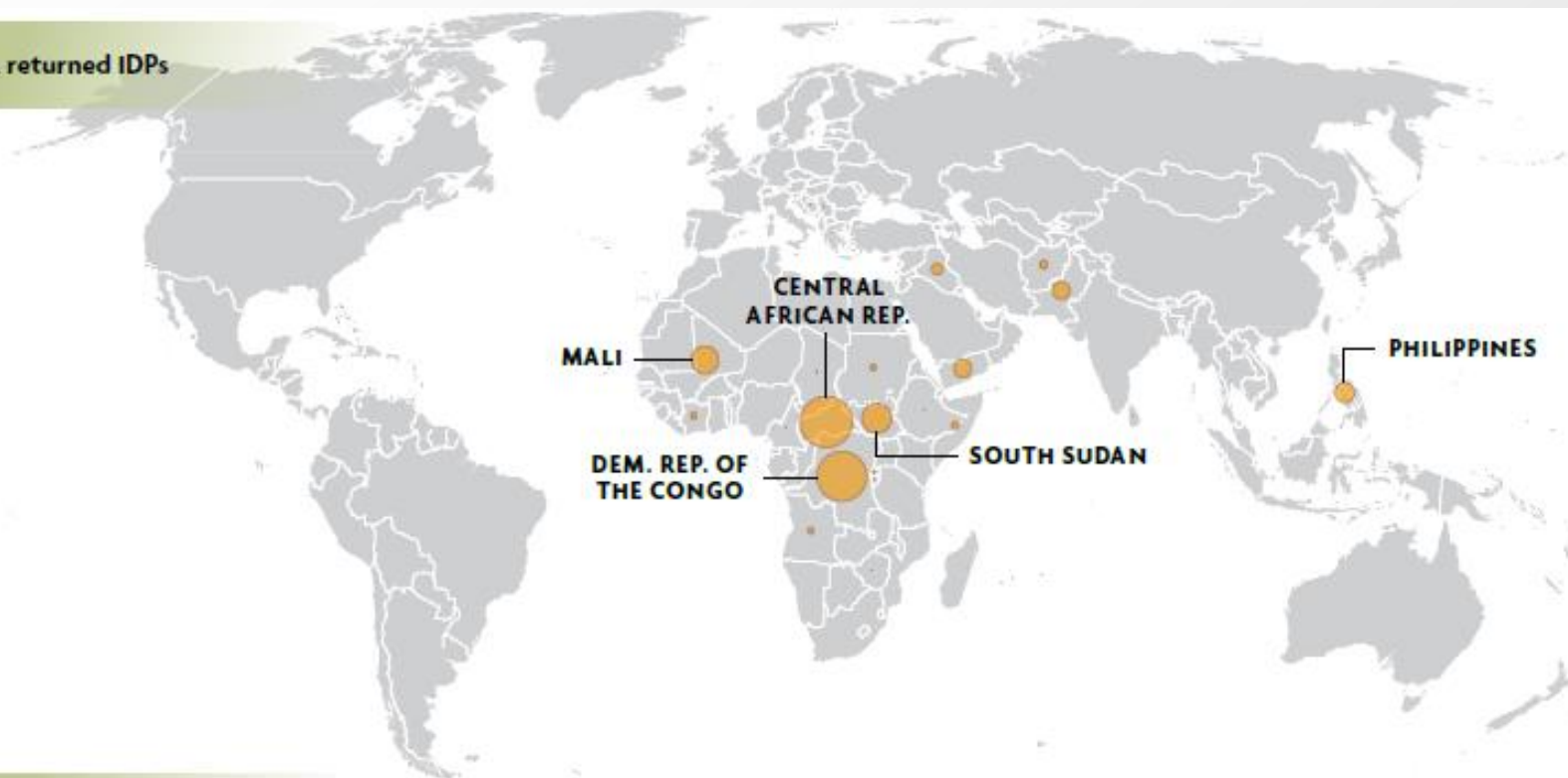
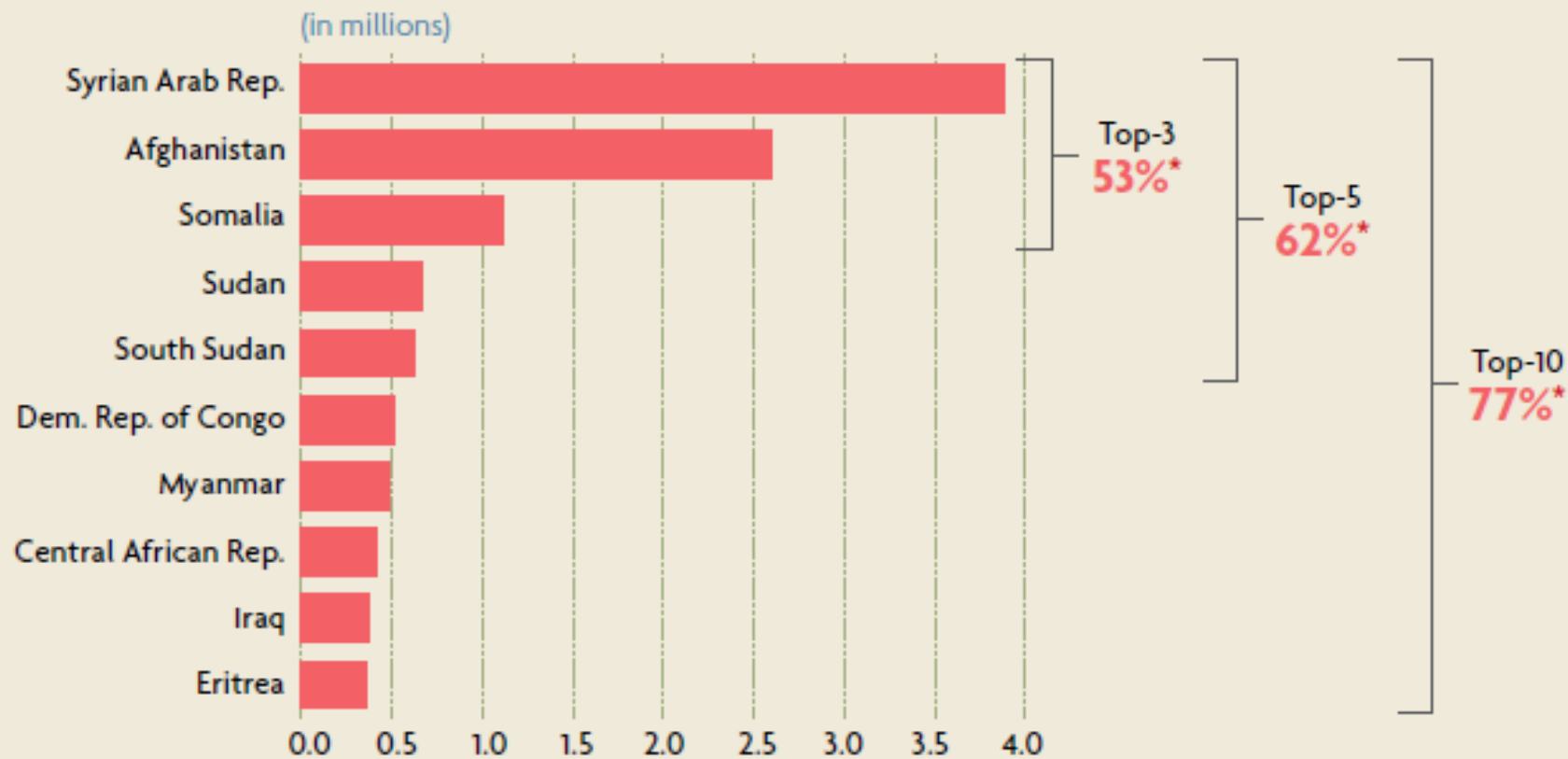
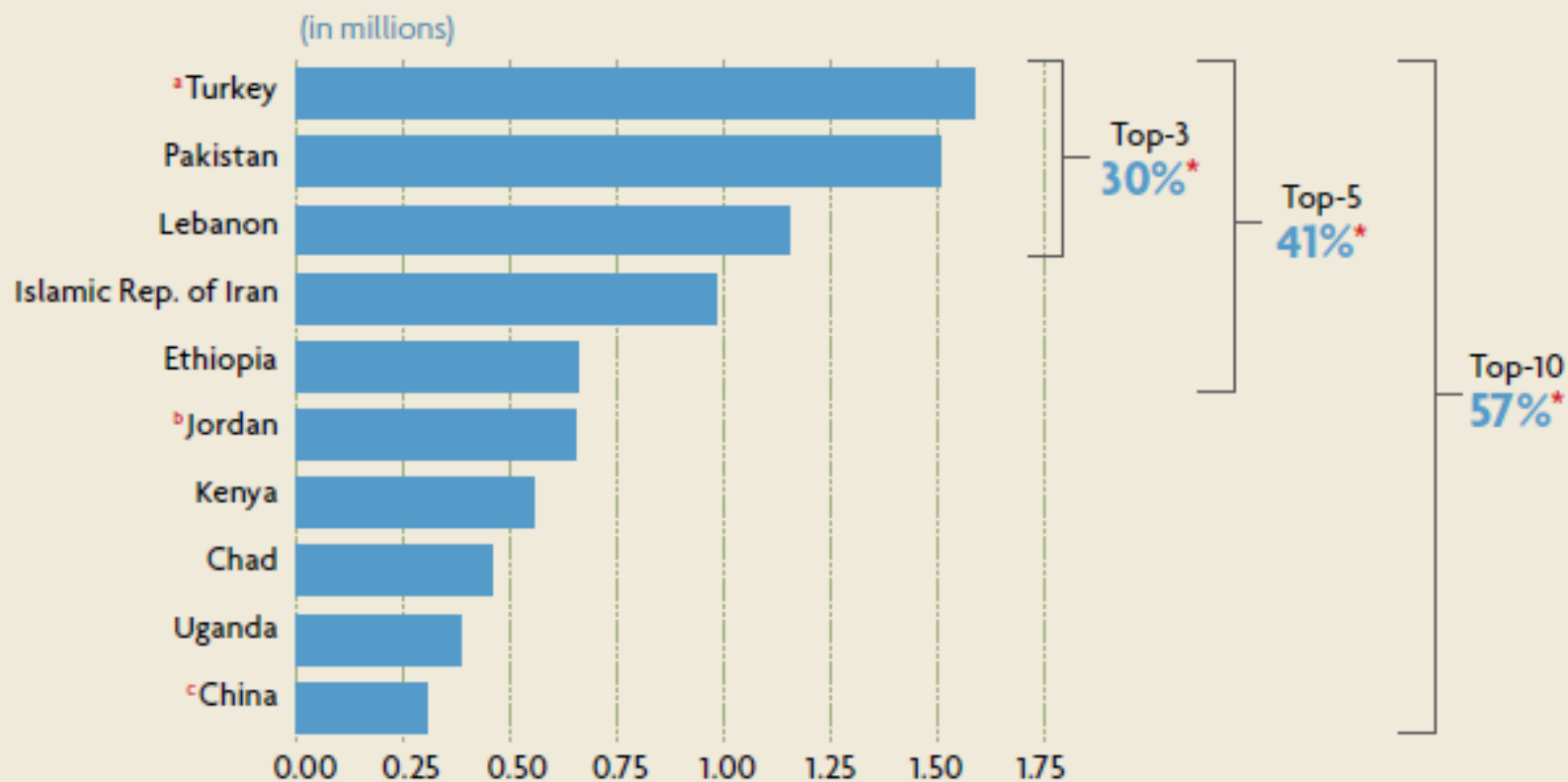

Fig. 4 Major source countries of refugees | end-2014

* Reflects proportion out of global number of refugees at end-2014.

Fig. 3 Major refugee-hosting countries | end-2014

* Reflects proportion out of global number of refugees at end-2014.

^a Refugee figure for Syrians in Turkey is a Government estimate.

^b Includes 29,300 Iraqi refugees registered with UNHCR in Jordan. The Government estimates the number of Iraqis at 400,000 individuals at the end of March 2015. This includes refugees and other categories of Iraqis.

^c The 300,000 Vietnamese refugees are well integrated and in practice receive protection from the Government of China.

Fig. 6

Number of refugees per 1,000 inhabitants | 2014

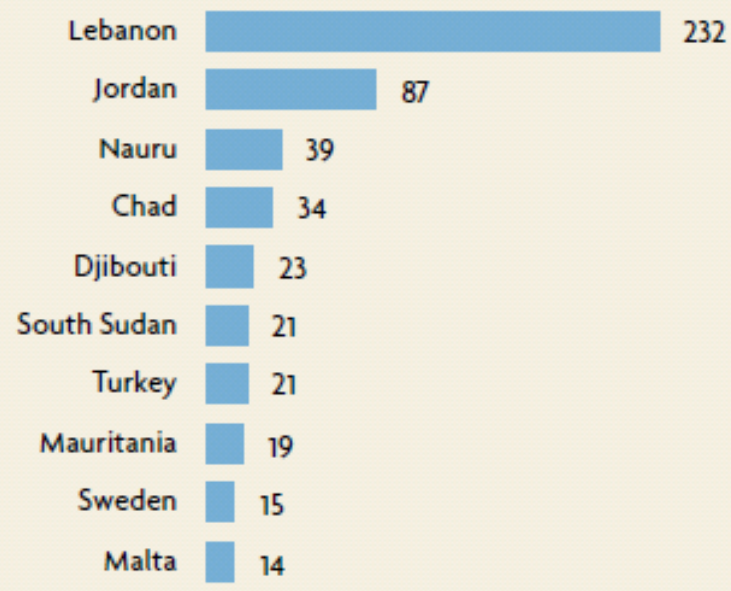

Fig. 5

Number of refugees per 1 USD GDP (PPP) per capita | 2014

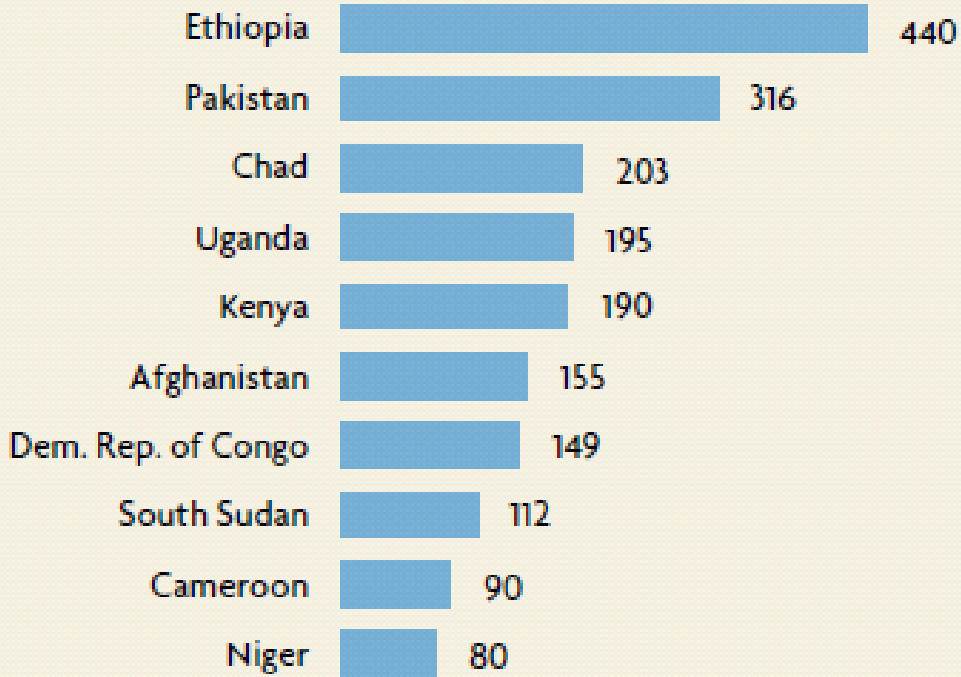
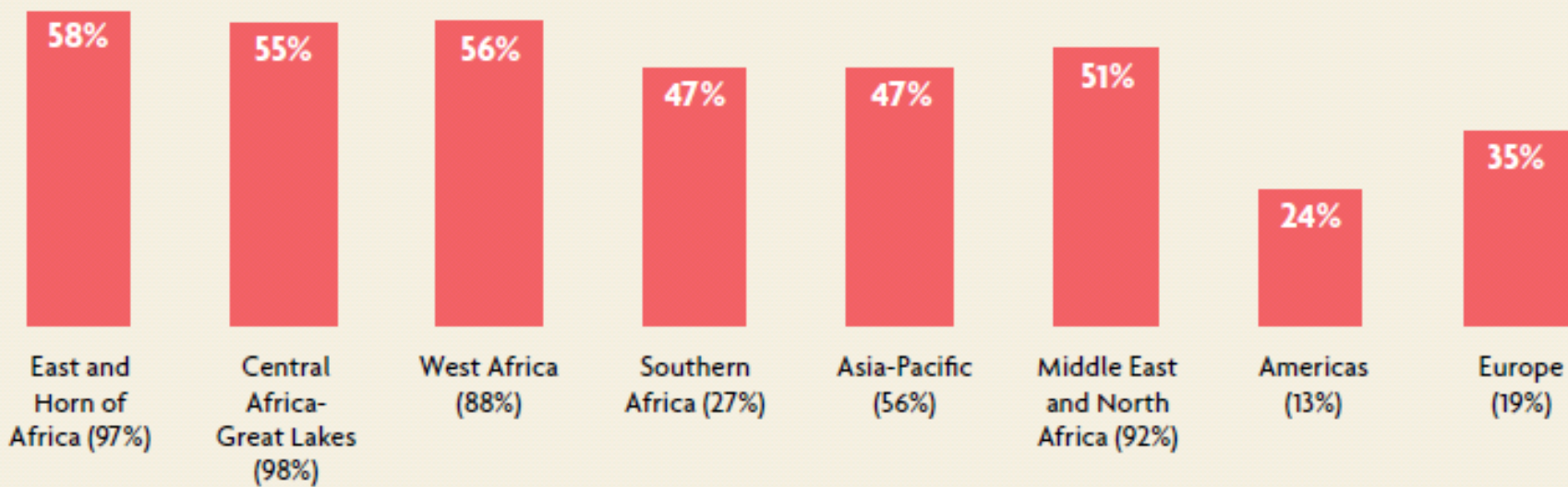
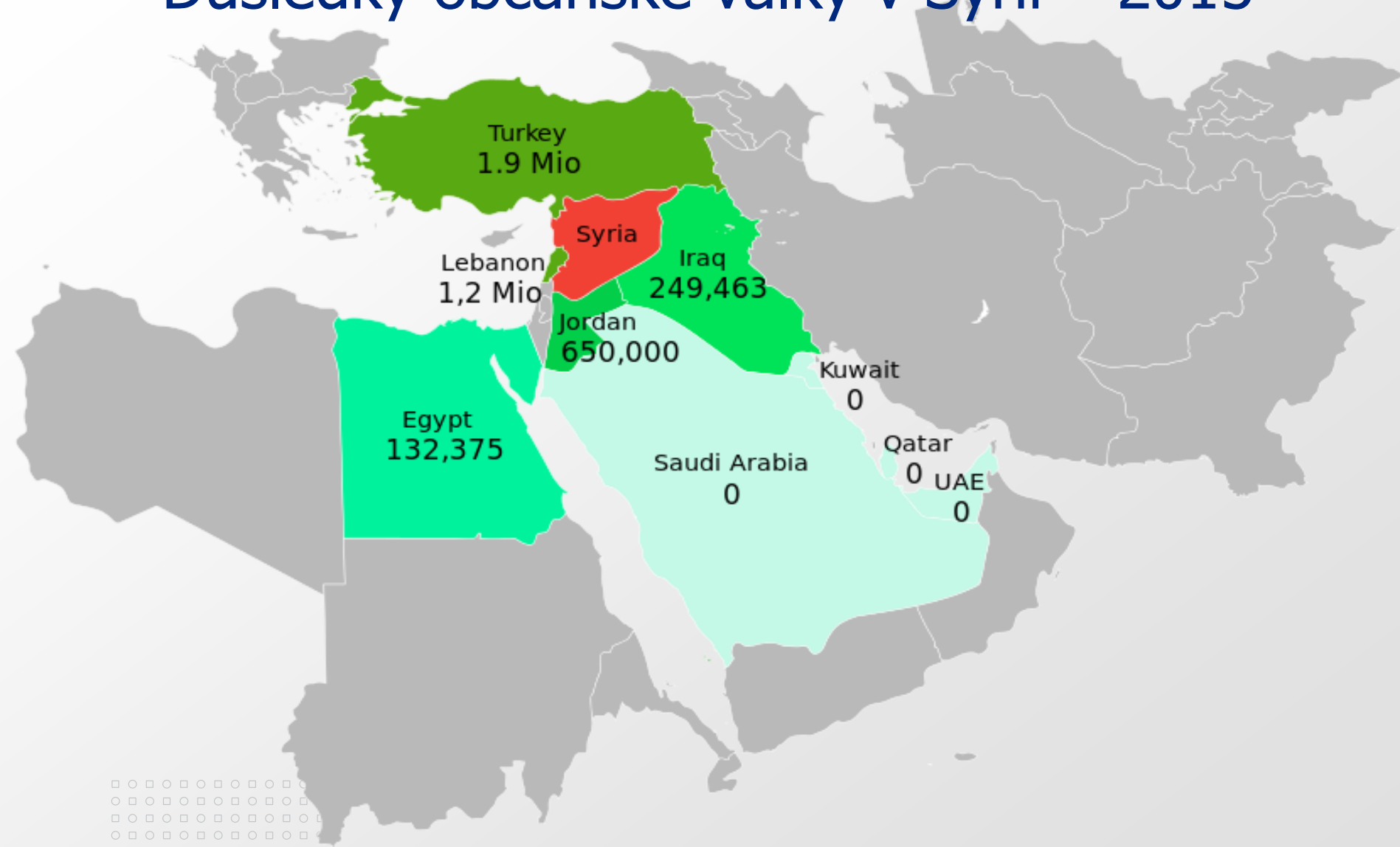

Fig. 16 Percentage of refugee children by region | end-2014

Důsledky občanské války v Sýrii – 2015

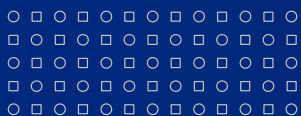
Uprchlické tábory

- Dočasně postavený tábor pro potřeby uprchlíků.
- V uprchlických táborech může žít sta tisíce až miliony lidí.
- Obvykle jsou postaveny a spravovány vládou, Spojenými národy (UNHCR) nebo mezinárodními (např. Červený kříž) či nevládními organizacemi.
- V mnoha případech uprchlické tábory zajišťují jen zcela elementární hygienické podmínky, protože v nich vzniká nebezpečí šíření infekčních nemocí.

Uprchlická krize II.

☞ Úkol č. 3:

Vyznačte do obrysové mapy Asie a Afriky 1 uprchlický tábor z každého světadílu, kde je v současnosti koncentrováno nejvíce uprchlíků.

Největší uprchlický tábor světa

Dadaab, Keňa

Zaatari, Jordánsko

Zaatari, Jordánsko

Ab Gadam, Čad

Tranzitní evakuační středisko

- ❑ Dočasně postavený tábor pro potřeby pobytu uprchlíků.
- ❑ Uprchlíci zůstávají do té doby, než UNHCR zajistí jejich přesídlení.
- ❑ Mezitím zde mohou žít v bezpečném a stabilním prostředí. Země, do níž budou přesídleni, provádí s kandidáty na přesídlení pohovory.
- ❑ Uprchlíci mají rovněž k dispozici kurzy jazyka i kulturní orientace, a to podle země, která se v budoucnu stane jejich domovem.
- ❑ Je zde poskytována i zdravotní péče a provádějí se lékařské prohlídky.

Tranzitní evakuační středisko Temešvár

- Vzniklo v květnu 2008 jako první svého druhu v Evropě.
- Kapacita 200 osob.
- Poskytuje dočasné obydlí uprchlíkům, kteří potřebují okamžitou evakuaci ze země, do níž původně uprchli.
- Kromě rumunské vlády, IOM a UNHCR se na provozu tranzitního evakuačního střediska podílí i rumunská nevládní organizace Generație Tânără.

Tranzitní evakuační středisko Humenné

- ☒ Poskytuje dočasné ubytování na maximální dobu 6 měsíců těm uprchlíkům, jež je třeba naléhavě evakuovat ze země, kam uprchli, neboť jim v ní hrozí refoulement (návrat do oblasti, kde by čelili pronásledování), anebo žijí v nebezpečných, nestabilních a nelidských podmínkách.
- ☒ Středisko sídlí v třípatrových budovách a má kapacitu 100 míst.

Uprchlické /migrační/ vlny

- ❏ 1919 – Ze západního pobřeží Turecka byly vysídleni Řekové.
- ❏ 1948 – Palestinci utekli z nově vzniklého Izraele.
- ❏ 1968 – Z důvodů intervence sovětských vojsk v ČSSR uteklo ze strachu mnoho obyvatel země.
- ❏ 1979 – Z Afghánistánu utíkají lidé do Pákistánu před sovětskou invazí.
- ❏ 1992 – Z Bosny a Hercegoviny utekli místní obyvatelé do Rakouska, Německa a Turecka.
- ❏ 2003 – Z Darfúru utíkají tisíce lidí před útoky arabských milicí.
- ❏ 2011 – Libyjsko-tuniská hranice – až 140 tis. uprchlíků.
- ❏ 2014/2015 – Sýrie, Somálsko, Eritrea – příliv až 100 tis. uprchlíků měsíčně.

Azylová a imigrační politika EU I.

- ❏ Společný postoj EU z důvodu nárůstu počtu žádostí o azyl, nelegálních přistěhovalců i mezinárodního zločinu došlo v Amsterodamské smlouvě k přesunu vízové, migrační a azylové politiky z III. do I. pilíře.
- ❏ První kroky směrem ke společné azylové a imigrační politice EU byly učiněny na summitu ve finském Tampere 15.–16. října 1999.
- ❏ Stockholmský program sjednaný roku 2009 stanovil cestovní mapu pro práci Evropské unie v prostoru práva, svobody a bezpečnosti pro období 2010–2014.
- ❏ V roce 2014 byly následně vymezeny „strategické směry pro legislativní a operativní plánování v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva“ pro období let 2014–2020.

Azylová a imigrační politika EU II.

- První „ostrá“ zkouška v důsledku událostí arabského jara v roce 2011.
- Negativní důsledky pro Schengenský systém. Francie dokonce zvažovala opětovné zavedení kontrol na hranicích s Itálií.
- Události roku 2015 prověřují celý Schengenský systém.

Azylová a imigrační politika EU

legislativa I.

- ❏ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky.
- ❏ Směrnice Rady 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl.
- ❏ Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (Dublin II).
- ❏ Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny.

Imigrační politika EU

v praxi

- Na základě právního rámce EU lze imigrační politiku EU rozčlenit na čtyři základní komponenty:
  - vízovou politiku,
  - azylovou politiku,
  - přistěhovaleckou politiku,
  - ochranu hranic, přičemž následující odstavce přibližují jednotlivé oblasti.

Azylová a imigrační politika EU

legislativa II.

- ☒ Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany.
- ☒ Směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka.
- ☒ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

Azylová a imigrační politika EU

legislativa III. – současná krize

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2015/0208/EU kterým se zřizuje krizový relokační mechanismus a mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.
- Rozhodnutí Rady 2015/0209/EU kterým se stanoví dočasná opatření v oblasti mezinárodní ochrany ve prospěch Itálie, Řecka a Maďarska.
- Členské státy EU 21. 9. 2015 odsouhlasily návrh Komise na přerozdělení 120 tis. uprchlíků ([http://europa.eu/rapid/press-release STATEMENT-15-5697 en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-5697_en.htm)).

Vízová politika EU

- Vízová politika upravuje následující oblasti:
  - Určení států, vůči jejichž občanům se bude uplatňovat či neuplatňovat vízová povinnost (tzv. černé a bílé seznamy).
  - Pravidla pro vydávání víz.
  - Technické parametry víz.
  - Spolupráce ve vízové politice s nečlenskými zeměmi.

Azylová politika EU I.

- ❏ Azylová politika upravuje následující oblasti:
  - ❏ Pravidla pro určení státu odpovědného za rozhodnutí o udělení azylu.
  - ❏ Stanovení minimálních standardů pro přijímání uprchlíků.
  - ❏ Minimální standardy pro udělení statusu uprchlíka.
  - ❏ Minimální procesní záruky při rozhodování o udělení či odebrání statusu uprchlíka.
  - ❏ Sjednocení seznamu tzv. bezpečných států.
  - ❏ Vytvoření společné databáze žadatelů o azyl a databáze jejich otisků prstů.
  - ❏ Úprava institutu dočasného útočiště a stanovení minimálních standardů pro jejich poskytování.
  - ❏ Uzavírání readmisních smluv s nečlenskými státy.

Azylová politika EU II.

- ❏ Dlouhodobým cílem EU je vytvoření tzv. **Společného azylového systému** (Common European Asylum System – CEAS). V červnu 2013 zkompletován a schválen.
- ❏ Schválená podoba CEAS přináší tyto základní změny:
  - ❏ Spravedlivější a rychlejší rozhodování o vydání azylu.
  - ❏ Stanovení minimálních podmínek kvality života pro žadatele.
  - ❏ Objasnění důvodů pro udělení mezinárodní ochrany.
  - ❏ Revidované Dublinské nařízení zlepšující ochranu žadatelů o azyl během procesu ustanovení země zodpovědné za vyřízení žádosti.
  - ❏ Revidované nařízení upravující fungování EURODAC.

Azylová politika EU

v praxi I.

- ☒ Funguje **Společný evropský azylový systém** (CEAS), jehož stavebními kameny jsou Závěry Evropské rady z Tampere z roku 1999, Haagský program z roku 2004 a Zelená kniha o budoucím společném evropském azylovém systému z roku 2007.
- ☒ Pro realizaci zřízen **Azylový, migrační a integrační fond** (AMIF).
- ☒ Právo na azyl garantuje **Charta základních práv Evropské unie**. Cílem společné azylové politiky je vytvořit minimální standardy, kvóty apod. napříč EU.
- ☒ Vytvořen byl také **Evropský fond pro uprchlíky**, který má podporovat přijímací centra EU a dobrovolné návraty uprchlíků.
- ☒ Od roku 2011 funguje **Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu** (EASO), který má posílit spolupráci mezi členskými státy v této problematice.

Azylová politika EU

v praxi – rok 2013

- ❑ V roce 2013 žádalo v EU o azyl celkem 435 000 lidí, což představuje oproti roku 2012 nárůst o 100 000 žadatelů.
- ❑ Největší počet žadatelů přicházel ze Sýrie s počtem přes 50 000 lidí (desetinásobek oproti roku 2008), na druhém místě s více než 40 000 žádostmi následovali Rusové.
- ❑ Největší počet žádostí o azyl zaznamenaly Německo (127 000), Francie (65 000), Švédsko (54 000), Velká Británie (30 000) a Itálie (28 000).
- ❑ Žádosti o azyl v těchto pěti zemích pak tvoří 70 % žádostí v celé EU. Česká republika hlásila 695 žádostí o azyl.
- ❑ Chceme-li znát poměr počtu žádostí na počet obyvatel, zjistíme, že nejvyšší je ve Švédsku (5 700 žádostí na milion obyvatel), na Maltě (5 300), v Rakousku (2 100), Lucembursku (2000) a Maďarsku s Belgií (oba státy 1 900). Na opačném konci se nachází Portugalsko (50), Česká republika (65), Estonsko (70), Rumunsko (75), Slovensko (80) a Lotyšsko se Španělskem (oba státy 95).

Azylová politika EU

v praxi II.

- ❏ V roce 2013 žádalo v EU o azyl celkem 435 000 lidí, což představuje oproti roku 2012 nárůst o 100 000 žadatelů.
- ❏ Největší počet žadatelů přicházel ze Sýrie s počtem přes 50 000 lidí (desetinásobek oproti roku 2008), na druhém místě s více než 40 000 žádostmi následovali Rusové.
- ❏ Největší počet žádostí o azyl zaznamenaly Německo (127 000), Francie (65 000), Švédsko (54 000), Velká Británie (30 000) a Itálie (28 000).
- ❏ Žádosti o azyl v těchto pěti zemích pak tvoří 70 % žádostí v celé EU. Česká republika hlásila 695 žádostí o azyl.
- ❏ Chceme-li znát poměr počtu žádostí na počet obyvatel, zjistíme, že nejvyšší je ve Švédsku (5 700 žádostí na milion obyvatel), na Maltě (5 300), v Rakousku (2 100), Lucembursku (2000) a Maďarsku s Belgií (oba státy 1 900). Na opačném konci se nachází Portugalsko (50), Česká republika (65), Estonsko (70), Rumunsko (75), Slovensko (80) a Lotyšsko se Španělskem (oba státy 95).

Vývojové tendence v EU I. – 2014

- Podle údajů Eurostatu zažádalo o udělení mezinárodní ochrany v zemích EU ve 2. čtvrtletí 2014 (duben–červen) 122 030 cizinců (s výjimkou Rakouska).
- Ve srovnání se stejným obdobím roku 2013 to bylo o 17 215 osob více.
- Nejvíce žadatelů o mezinárodní ochranu bylo registrováno v Německu (37 900 osob).
- Dále následovalo Švédsko (18 925), Francie (15 375) a Itálie (14 380).
- Naopak mezi země s nejnižšími počty žadatelů se v daném období zařadily Slovensko a pobaltské státy.

Vývojové tendence v EU II. – 2014

- ❑ V rámci Unie byli nejpočetnější skupinou žadatelů o mezinárodní ochranu Syřané (17 % z celkového počtu za 2. čtvrtletí 2014), následováni občany Eritreje (9 %), Afghánistánů (5 %), Pákistánů (4 %) a Srbska (4 %).
- ❑ Příliv žadatelů o mezinárodní ochranu ze Sýrie směřoval ve 2. čtvrtletí 2014 zejména do Německa a Švédska. Další jejich častou cílovou zemí bylo Nizozemsko. Uvedené země byly v roce 2014 i hlavními destinacemi Eritrejců.
- ❑ Občané Afghánistánů nejvíce směřovali do Německa, Maďarska a Itálie.
- ❑ Mezi cílovými zeměmi Pákistánců pak byly převážně Itálie, Velká Británie a Německo.
- ❑ Nejvíce občanů Srbska zažádalo v uvedeném období o udělení mezinárodní ochrany v Německu, Švédsku a Francii.

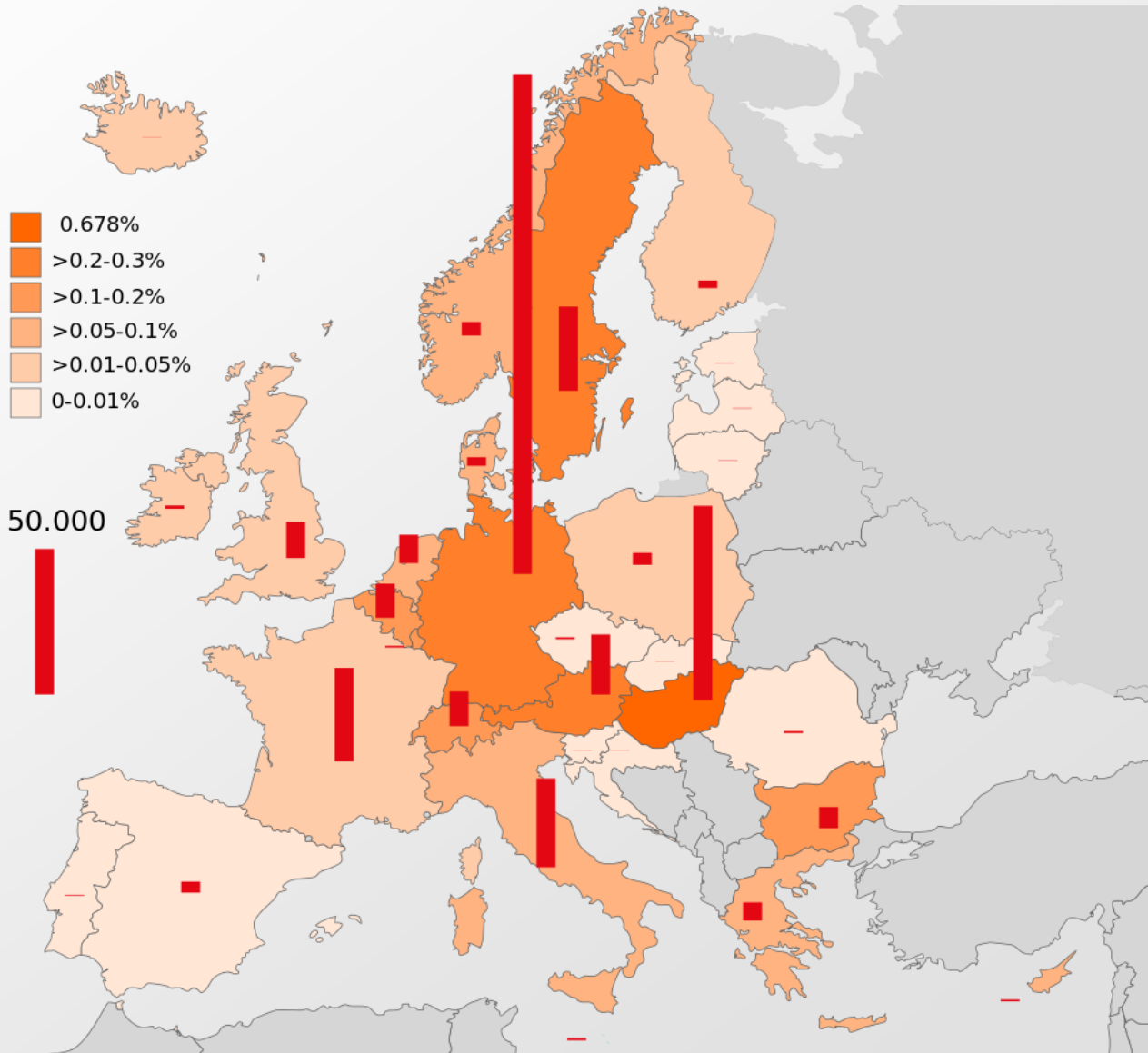
Vývojové tendence v EU III. – 2014

- ❏ Ve 2. čtvrtletí 2014 v EU kladně vyřízeno celkem 33 645 žádostí o mezinárodní ochranu, z toho v 17 460 případech byla přiznána mezinárodní ochrana ve formě azylu a v 11 650 případech byla udělena doplňková ochrana.
- ❏ Nejvíce uprchlických azylů bylo v tomto období uděleno v Německu (6 150), dále ve Francii (2 770), Švédsku a (2 125) a Velké Británii (1 655). Na druhé straně Slovensko, Portugalsko a Chorvatsko byly země, které za uvedené období neudělily žádný azyl.
- ❏ Mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany byla přiznána celkem v 11 650 případech, z toho největší část, 4 630, připadala na Švédsko. S odstupem následovaly Itálie (1 790), Německo (1 425) a Nizozemsko (1 115). Oproti tomu žádnému žadateli nebyla ve sledovaném období udělena doplňková ochrana v Estonsku a Litvě.

Vývojové tendence v EU IV. – 2014

- ❏ Mezi novými azylanty byli v případě Německa a Velké Británie nejčastěji Syřané.
- ❏ Ve Švédsku a Itálii byli nejpočetnější skupinou nových držitelů uprchlického statutu Eritrejci.
- ❏ Ve Francii pak pocházelo nejvíce osob, které získaly ve 2. čtvrtletí 2014 uprchlický statut, z Ruska.
- ❏ Mezi cizinci, kterým byla udělena doplňková ochrana, dominovali ve většině výše uvedených zemích (Německu, Švédsku i Francii) Syřané.

Žadatelé o azyl ve vybraných zemích EU – 1. pol. 2015

Vývojové tendence v EU V. – 2015

- Na konferenci o migraci konané v Lucemburku 8. října, byla přijata deklaráce obsahující soubor opatření (zlepšení ochranu vnějších hranic boj proti pašerákům lidí, snaha řešit příčiny migrační krize), která by měla zlepšit zvládání přílivu uprchlíků do Evropy. Současně bylo rozhodnuto o finanční podpoře zemí sousedících se Sýrií a zemí nejvíce postižených tranzitem uprchlíků do Evropy.
- Dne 9. října 2015 odletěla první skupina migrantů tvořena 20 Eritrejci z Itálie, kde byli registrováni, do Švédska, které bude posuzovat jejich žádost o azyl. Jedná se o přesun prvních z 160 000 uprchlíků, kteří mají být přerozděleni mezi země EU.
- Dne 10. října 2015 byly rozšířeny namátkové kontroly dosud probíhající na čtrnácti hraničních přechodech mezi ČR a Rakouskem, na všech dvacet hraničních přechodů. Zpřísněný režim na hranicích platí od června, namátkové kontroly byly zavedeny od 14. září.

Vývojové tendence v EU VI. – 2015

- ❏ Od začátku roku do 30. září 2015 bylo na území ČR zjištěno celkem 7 201 nelegálních migrantů.
- ❏ V porovnání se stejným obdobím roku 2014 došlo nárůstu o 3 741 osob.
- ❏ Od začátku tohoto roku do 25. října dorazilo do Řecka 548 344 nelegálních migrantů, 291 lidí cestu z Turecka do Řecka nepřežilo.
- ❏ Celkově se za uvedené období do Evropy dostalo 691 040 nelegálních migrantů a 3 150 na cestě přes Středozemní moře zemřelo.
- ❏ Občané Sýrie tvoří 53 % všech migrantů, kteří se dostali do Evropy.

Zřizování „Hot spot“ středisek

- ❏ „Záchytné tábory“, kde by mělo dojít k první identifikaci uprchlíků.
- ❏ Na otevření záchytných středisek v zemích, kudy do EU proudí nejvíce migrantů, se představitelé osmadvacítky dohodli už na červnovém summitu v Bruselu.
- ❏ V těchto zařízeních by měli úředníci určovat, zda migranti mají šanci získat v některé ze zemí EU azyl, nebo zda jde o ekonomické migranty, kteří by se měli vrátit zpět do země původu.
- ❏ První hot spot středisko otevřeno na italském ostrově Lampedusa (říjen 2015).
- ❏ Následovalo otevření v Řecku na ostrově Lesbos (16. 10. 2015).

Greece - identified 'hotspots' (12/10 2015)

.muni.cz

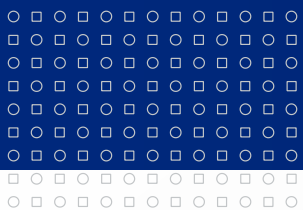

Italy - identified 'hotspots' (12/10 2015)

*(Taranto and Augusta - operational before the end of 2015)

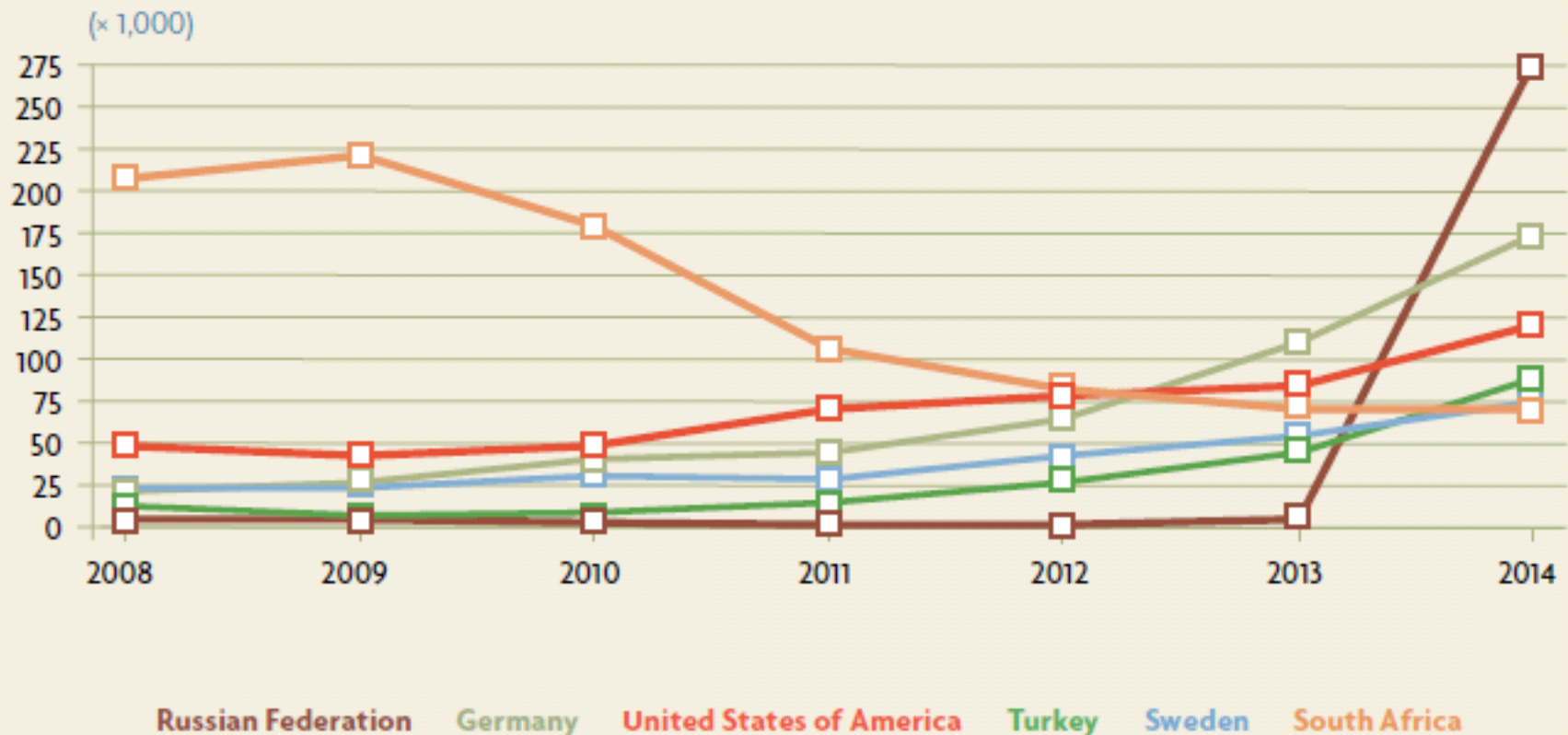

© picture-alliance/AP Photo/A. Pasvantis

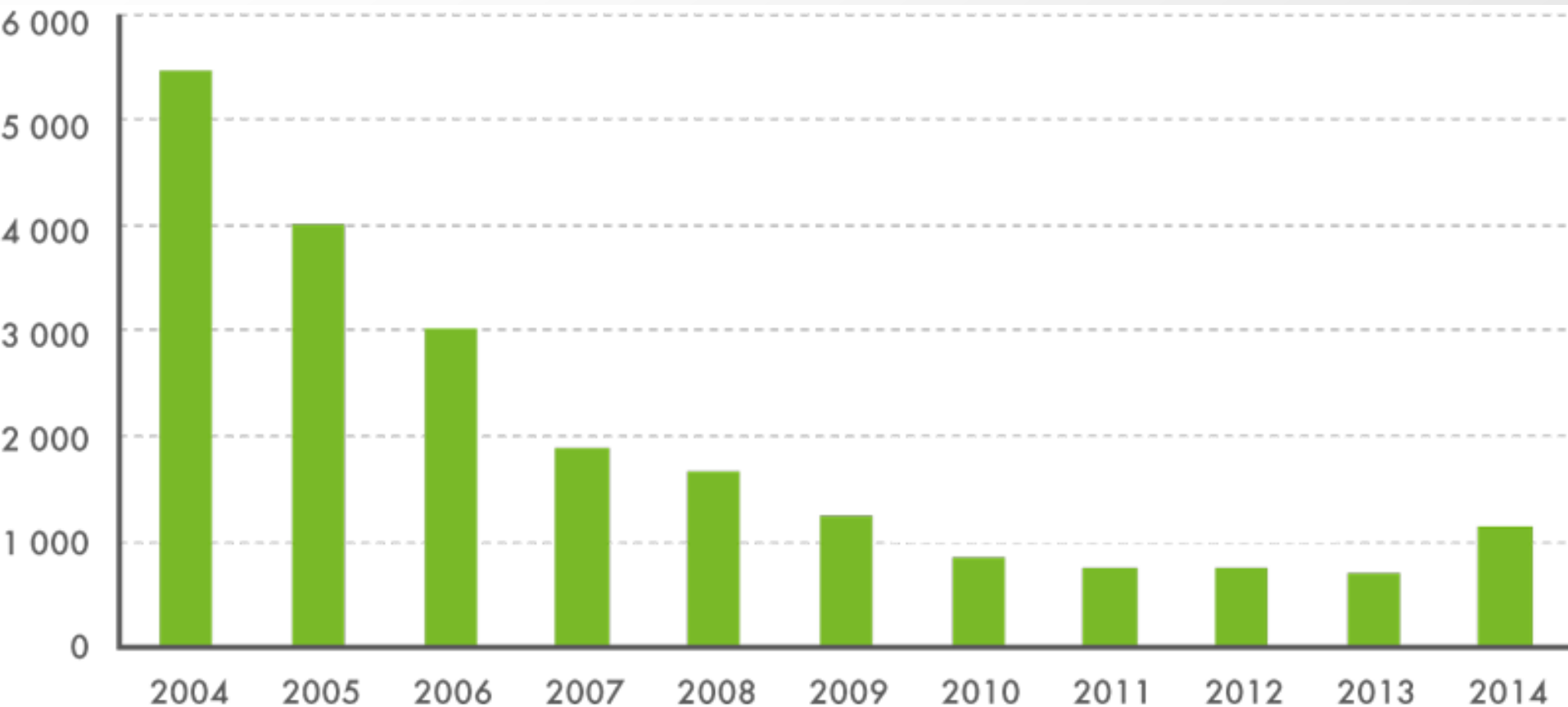
Azylové řízení v nových zemích

Fig. 12 Main destination countries for new asylum-seekers | 2008-2014

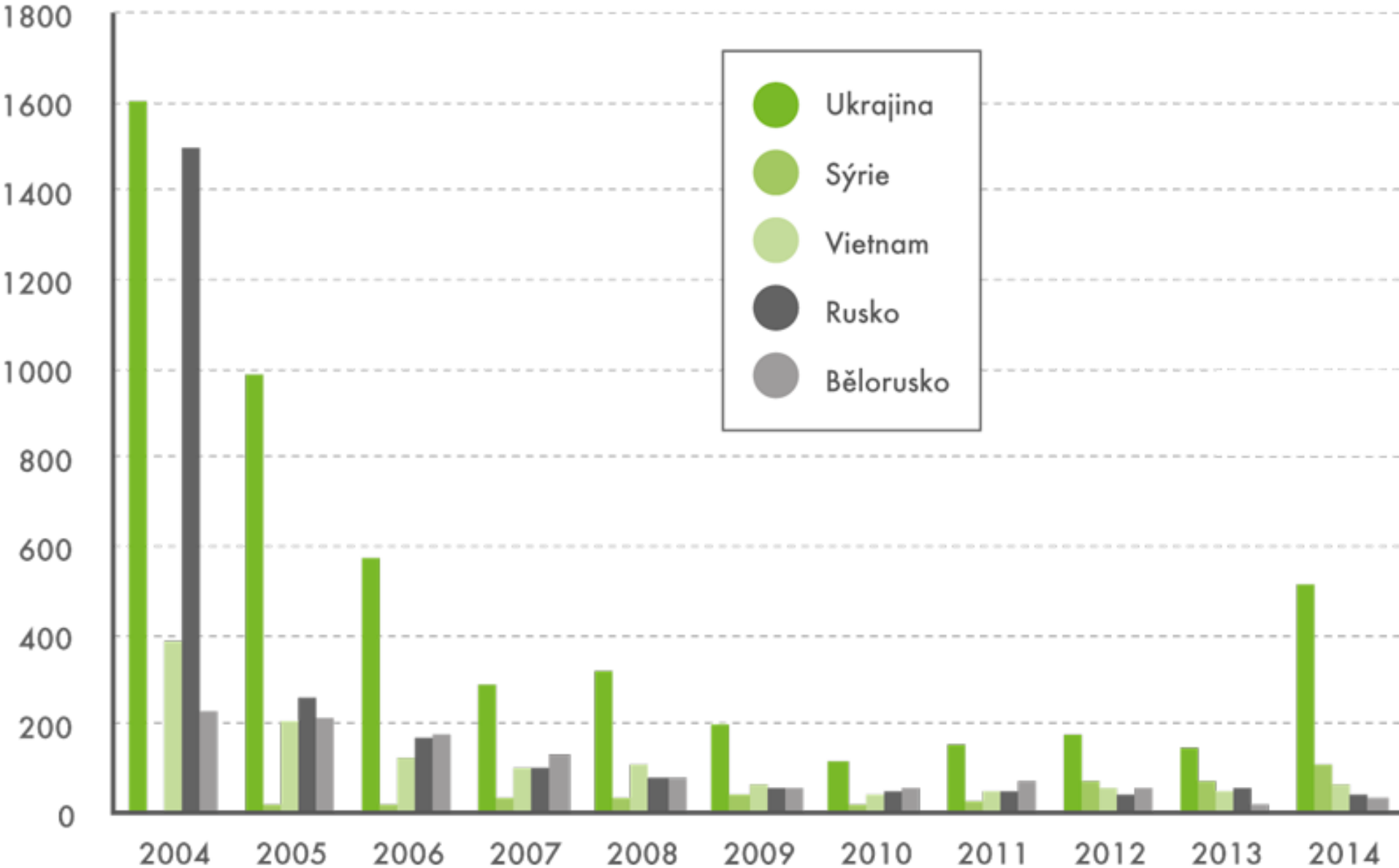

Počty žadatelů o mezinárodní ochranu v ČR v letech 2004–2014

Vývojové tendence v ČR I.

- Během 10letého období, 2004–2013, se počty žadatelů o mezinárodní ochranu přicházející do ČR kontinuálně snižovaly.
- V roce 2013 o mezinárodní ochranu zažádalo pouhých 707 cizinců.
- V průběhu roku 2014 předložilo žádost o mezinárodní ochranu celkem 1 156 cizinců.
- Nejvíce žadatelů pocházelo z Ukrajiny, která zároveň zaznamenala i nejvyšší meziroční nárůst (o 369 osob). Dále následovala Sýrie (108 osob), Vietnam (64 osob), Rusko (43 osob) a pětici zemí v tomto žebříčku uzavírala Kuba (42 osob).

Vývoj počtu žadatelů o mezinárodní ochranu v ČR podle nejpočetnějších státních občanství

Vývoj počtu žadatelů o mezinárodní ochranu v ČR v letech 2004–2014 (nejpočetnější státní občanství)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ukrajina	1 599	988	571	293	321	203	115	152	174	146	515
Sýrie	4	22	20	31	36	45	16	23	68	69	108
Vietnam	386	208	124	100	108	63	44	46	54	49	64
Rusko	1 498	262	170	99	79	57	51	47	40	54	43
Bělorusko	226	216	174	130	79	54	56	71	54	22	31

Vývojové tendence v ČR II.

- Ministerstvo vnitra vydalo v roce 2014 v řízení o udělení mezinárodní ochrany celkem 1 050 rozhodnutí, z toho v 376 případech byla přiznána mezinárodní ochrana ve formě azylu či doplňkové ochrany.
- Formou azylu byla mezinárodní ochrana v roce 2014 udělena celkem u 82 případů, oproti roku 2013 tak bylo uděleno o 13 azylů méně. Doplňková ochrana pak byla udělena 294 osobám, což bylo o 38 více než v roce 2013. Nejpočetnější skupinou cizinců, kterým byla v roce 2014 doplňková ochrana udělena, byli občané Ukrajiny (119).

To je vše, ale jistě najdete
mnoho dalších případů

<https://www.youtube.com/watch?v=Q90Hapuhzs4>

